

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DOWN SENDROMU, OTİZM VE DİĞER GELİŞİM
BOZUKLUKLARININ YAYGINLIĞININ TESPİTİ İLE
İLGİLİ BİREYLERİN VE AİLELERİNİN
SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ İÇİN ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ MAKSADIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10 / 242, 349, 392, 394, 397, 401)
TUTANAK DERGİSİ**

**4'üncü Toplantı
30 Mayıs 2019 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyon konusu hassas bir konu olduğu için konuşulanların Komisyonda kalması ve basın mensuplarının da buna dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Vekili Faik Yıldırım'ın, ülkemizdeki engellilik durumu ile bu konuda Genel Müdürlük olarak yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

2.- İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Bekir Aktürk'ün, İŞKUR olarak engellilere yönelik yaptıkları faaliyetler hakkında sunumu

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve İŞKUR Genel Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

2.- Türkiye Otizm Meclisi Sekreteryası Koordinatörü Ali Sapmaz'la görüşme

3.- Türkiye Disleksili Çocuklar Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Atıf Tokar'la görüşme

**DOWN SENDROMU, OTİZM VE DİĞER GELİŞİM BOZUKLUKLARININ
YAYGINLIĞININ TESPİTİ İLE İLGİLİ BİREYLERİN VE AİLELERİNİN SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ MAKSADIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 242,349, 392, 394, 397, 401))**

4'üncü Toplantı

30 Mayıs 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 12.02'de açıldı.

Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in,

Komisyonun bugünkü gündemine,

Komisyon konusu hassas bir konu olduğu için konuşulanların Komisyonda kalması ve basın mensuplarının da buna dikkat etmesi gerektiğine,

İlişkin bir açıklama yaptı.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Vekili Faik Yıldırım'ın tarafından, ülkemizdeki engellilik durumu ile bu konuda Genel Müdürlük olarak yaptıkları çalışmalar,

İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Bekir Aktürk tarafından, İŞKUR olarak engellilere yönelik yaptıkları faaliyetler,

Hakkında bir sunum yapıldı.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve İŞKUR Genel Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Türkiye Otizm Meclisi Sekreteryası Koordinatörü Ali Sapmaz,

Türkiye Disleksili Çocuklar Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Atıf Tokar'la,

Birer görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 14.32'de toplantıya son verildi.

30 Mayıs 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.02

BAŞKAN : Kemal ÇELİK (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ : Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

SÖZCÜ : Bahar AYVAZOĞLU (Trabzon)

KÂTİP : Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, hepiniz hoş geldiniz.

Komisyonumuzun 4'üncü toplantısını açıyorum; ülkemiz ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Toplantımızda Komisyonumuzdan 5 üyemiz var; oylama yapamıyoruz ama dinleme yapabiliyoruz ve diğer arkadaşlarımız da geliyor ama vaktimiz az. Bugün Genel Kurul da herhâlde direkt oylamayla başlıyor, o yüzden saat 14.00'e kadar toplantımızı bitirmemiz lazım, saat 14.00'e yetiştirmemiz gerekiyor; onun için toplantımızı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün toplantımızda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü sunum yapacak.

Ayrıca, yine Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İş Kurumu sunum yapacak.

İlk sunumu galiba Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü yapacak.

Toplantıya katılan arkadaşlarımızın isimlerini okuyorum: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzman Dr. Orhan Koç, Genel Müdür Yardımcısı Sebiha Başaran...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM – Sayın Başkanım, ben kısa bir bilgi arz edeyim uygunsa.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM – Sayın Genel Müdürümüz başka bir toplantıdan dolayı katılamadı. Ben ve Daire Başkanımız Elçin Tenteriz Hanımefendi'yle buradayız.

BAŞKAN – Biz genel müdürlerin gelmesini arzu ediyoruz çünkü daha sonra sayın bakanlarımızı dinleyeceğiz. Bu tür bir şey bir daha olmasın. Bazen böyle yapar genel müdürlerimiz; bunun ne demek olduğunu da ben biliyorum yani. Bu olmasın bir daha. Bunu özellikle söylüyorum yani bir daha böyle, bu tür bir şey olmasın. Eğer olursa o zaman toplantıyı da erteleriz ama bu sefer başlayalım. Zaten sizi birkaç defa daha davet edeceğiz.

Genel Müdür Yardımcısı Sebiha Başaran burada mıdır?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM – Daire Başkanı ve Genel Müdür Yardımcısı olarak iki kişi geldik efendim.

BAŞKAN – Evet.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM
– Ben ve Elçin Tenteriz.

BAŞKAN – Evet, hoş geldiniz.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Vekili Faik Yıldırım'ın, ülkemizdeki engellilik durumu ile bu konuda Genel Müdürlük olarak yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM
– Sayın Başkanım, sayın milletvekillerimiz, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Genel Müdür Bey'e böyle iletiyorsunuz; bu dediklerimiz bizim kaydımıza da girdi.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM
– Anlaşıldı efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ FAİK YILDIRIM
– Biz özeline girmeden önce ülkemizde engellikle ilgili kısa bir bilgiyle konumuza başlamak istiyoruz.

2011 yılında TÜİK tarafından 9 milyon kişiye, 2,2 milyon haneye ulaşılarak yapılan nüfus ve konut araştırmasına göre ülke nüfusumuzun yüzde 6,9'u engelli olarak tespit edilmiştir. Bu engellilerin nüfusumuzdaki oranı 6,9 demiştik ama 4 milyon 876 bin ortalama rakama tekabül etmekte. Bunların yüzde 3,3'ü, nüfusumuzun yüzde 3,3'ü yürümede, merdiven çıkmada, inme ve çıkmada zorluk yaşayanlar; bunlar yaklaşık 2 milyon 300 bin civarında. Yüzde 1,4'ü görmede zorluk yaşayan engellilerimiz, yüzde 1,1'i duymada zorluk yaşayan engellilerimiz, binde 7 oranında konuşmada zorluk yaşayan engellerimiz, yaşlılarına göre öğrenmede, basit dört işlem yapmada, hatırlamada, dikkatini toplamada zorluk yaşayanların oranı ise yüzde 2'ye tekabül etmekte; taşımada, tutmada zorluk yaşayanlar da yüzde 4 oranında Türkiye genelinde yapılan araştırmaya göre engelli olduğu tahmin edilmekte.

Tam olarak rakamın belirlenmesi için ülkemizde Sağlık Uygulama Tebliği, SGK, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim verileri hepsi çakıştırılarak bir veri tabanı oluşturulmaya çalışılıyor. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından verilen raporların geçmişte, yakın bir tarihte Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ortaklaşa yürüttüğü bir ÇÖZGER yönetmeliğiyle beraber yeni bir raporlama sistemine geçildi. Bu sistemle beraber artık ülkemizde hastanelerimizin verdiği raporlar elektronik ortama geçecek, geçiyor, şu anda da fiilen başladılar. Bunun hemen akabinde, inşallah kısa bir süre sonra elektronik ortamda raporların, engelli raporlarının tamamı kayıt altına alınacağı için bundan sonraki engelli verilerinin artık daha sağlıklı olacağını öngörüyoruz. Daha sonra, görme, konuşma ve diğer işitme gruplarına göre ülkemizdeki engellilerin harita üzerindeki dağılımını verdik.

Akabinde Bakanlığımız, bakım hizmetleri olarak ülke genelinde umut evleri, bakım rehabilitasyon merkezleri, engelli bakımevleri, gündüzlü yaşam merkezleri gibi çeşitli farklılıklarla yürüttüğümüz hizmetlerimizle ki 256 resmî, 251 özel bakım merkezlerinde olmak üzere toplam 507 kuruluşta 26.500 civarında engellimize bakım hizmeti sunmaktayız ve tabloda bunların detayları var ama her detayı tek tek okuyup değerli vaktinizi almak istemiyoruz.

Az önce konuşmamda bahsetmiştim ÇÖZGER’le ilgili yeni bir raporlama sistemine geçtiğimizden. Daha önceki raporlama sisteminde yetişkinlerle çocuklar beraber değerlendiriliyordu, çocuklara yönelik bir raporlama sistemi yoktu. Bu yeni uygulamaya geçen, yönetmeliği çıkan ÇÖZGER’le beraber artık çocuklar kendi alanında kendi uzmanları tarafından ve onlara ait hastalıkların da tek tek tanımlanarak yapıldığı yeni bir raporlama sistemine geçildi.

Ben öncelikle o ÇÖZGER’den biraz bahsetmek istiyorum. Çocuklar İçin Özel Gereksemin Raporu, ÇÖZGER: Yönetmeliğin isminde ve değerlendirme sistemlerinin hiçbirinde engelli, özür, sakat gibi ifadeler kullanılmamıştır. Yönetmelikte özel gereksemin “Çocuğun toplumsal yaşama eşit katılabilmesi için bedensel ya da gelişimsel işlev kısıtlılığı olmayan bireylerden farklı sağlık, eğitim, rehabilitasyon, cihaz, ortez, protez, çevresel düzenlemeler ve diğer sosyal ve ekonomik haklar ve hizmete gereksemin olması.” biçiminde tanımlanmıştır. Çocuğun engeline vurgu yapılmaması, çocuğun etiketlenmemesi, damgalanmaması ve çocuğun ihtiyaçlarının öne çıkarılması bu yönetmelikle hedeflenmiştir. Çocukların bir rakamla ifade edilen engel oranlarıyla değil özel gerekseminlerinin düzeylerine göre gruplandırılması bu yönetmelikle sağlanmıştır.

2013 tarihli eski yönetmelikte çocuklar yetişkinlerle beraber değerlendirilmekteydi. ÇÖZGER’le çocuklara özel 23 alt alan tanımlanmıştır. Eski yönetmelikte olmayan alerji, bilimsel gelişim –eski yönetmelikte psikiyatri alanındaydı bu- endokrin, hareket gelişimi, hematoloji, onkoloji, kalıtsal, doğmalık hastalıklar, metabolizma, nefroloji, romatoloji, yeni doğan gibi pek çok alan yeni raporlama sistemine eklenmiştir. Yeni raporlama sistemi artık, eskisinde olduğu gibi yüzde 40-50-60 değil de ihtiyaca göre 7 alanda tanımlanmıştır. İlk grubumuz olan “özel gereksemini vardır” yüzde 29-30 arasına tekabül etmekte, daha sonra “hafif düzeyde özel gereksemini vardır” “orta düzeyde özel gereksemini vardır” “ileri düzeyde özel gereksemini vardır” “çok ileri düzeyde özel gereksemini vardır” “belirgin özel gereksemini vardır” “özel koşul gereksemini vardır” şeklinde 7 ayrı bantta değerlendirilmiştir. Her biri uzman hekimler tarafından, elektronik ortamda verilmekte olup bir rapor bir hastaneden alındığı zaman diğer hastanelerde otomatikman herkes tarafından görülebilmektedir.

ÇÖZGER’in alanlarından kısaca bahsedecek olursak, Otizm spektrum bozukluğu DSM5 tanısı kriterleri ya da yaygın gelişimsel bozukluklar bu kodlamalarla, ICD kodlarıyla belirlenmiştir. Dolayısıyla bu kodlar her yerde standart görüldüğü için raporlarda da bir standart oluşmuş olacak inşallah.

Raporda belirtilen “çok ileri düzeyde özel gereksemin” “belirgin özel gereksemin” ve “özel koşul gereksemini var” koşulunu sağlayan özel gereksemine sahip her çocuk bakım hizmetinden yararlanmak için başvuru yapabilecektir. Bu kapsamda otizmlili bireyler de yer almaktadır. Geçmişte yüzde 90 ve üzeri engellilik oranına sahip engelli bireylerin yararlandığı ÖTV istisnasıyla araç alımından bu yönetmelikle ve “Özel koşul gereksemini var.” olarak belirlenen otizmlili bireyler de artık yararlanabilmektedir.

Çocuk psikiyatrisinde de yine aynı şekilde bahsettiğim gibi, özgül öğrenme güçlüğü bu alana girmiştir. Diğer kalıtsal/doğmalık hastalıklar ve az önce bahsettiğim alt alanların tamamı da ÇÖZGER’de detaylı bir şekilde verilmiştir. Ben bunları tek tek burada okuyup vaktinizi almayayım ama toplantımızın özelinde konu bahsi olan diğer başlıklarla devam etmek istiyorum.

Bunun için öncelikle otizmle başlayalım. Türkiye’de artan yaygınlık oranıyla dikkat çeken ve her toplumda görülen özel bir gruptur otizm. Zihinsel yetersizlikten sonra çocuklarda en sık rastlanan nörolojik yetersizliktir. 2013’te ABD DSM5 normlarına göre, tanı kriterine göre, yaygın gelişimsel bozukluklar çatısı altında birleştirilerek tek bir otizm spektrum bozukluğu tanısı kullanılmaya başlanmıştır. 3 Aralık 2016’da ülkemizde Otizm Eylem Planı aktif hâle geldi. 3 Aralık 2016 tarihinde Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı -bu yılın sonunda

tamamlanacak inşallah- Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu plan, ülkemizde engel gruplarına ve otizm bireylere yönelik olarak hazırlanan ilk eylem planı olma özelliğini taşımaktadır. Burada Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının koordinesinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığıyla beraber dörtlü bir yapıyla bu Otizm Eylem Planı 6 alanla, 26 tedbirle yürütülmektedir.

Bu alanlar, farkındalık çalışmaları ve kurumlar arası iş birliği; erken tanı, tedavi ve müdahale zincirinin kurulması; ailelere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi; eğitsel değerlendirme, özel eğitim, destek eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinin geliştirilmesi; istihdam süreçleri ve çalışma hayatı; sosyal hizmet, sosyal yardım ve toplumsal yaşama katılımı içermektedir.

Otizm izleme ve değerlendirme toplantıları, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı toplantıları, yerel medya tanıtım ve kampanya çalışmalarıyla 2016 yılında başlayan Otizm Eylem Planı devam etmekte. 12 ilde 4.362 kişiye otizm farkındalık eğitimleri, kısa film yarışması, personele yönelik -bizim personelden kastımız, merkezimizdeki ve taşradaki engellilere yönelik hizmet veren personelimiz- eğitim modülünün oluşturulması, 81 ilde farkındalık aktiviteleri, Nisan 2019’da Otizm Bilgilendirme Broşürü’nün tüm okullara dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Yine, Eylem Planı çerçevesinde, illerde kreş ve gündüz bakımevindeki personele eğitimler, ailelere SMS gönderilerek bilgilendirme, kültür, sanat ve sosyal etkinlikler (resim, şiir, kompozisyon yarışmaları, yürüyüş, gezi, şenlik, müzik dinletisi, stant kurulması gibi) düzenli bir şekilde il müdürlüklerimizde ve taşra teşkilatımızın tamamında yürütülmektedir. İl müdürlüklerimiz illerdeki STK’ler ve üniversiteler iş birliğiyle de çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

“Otizm Spektrum Bozukluğu Alanyazın” kitabı, Aile Bilgilendirme Rehberi ile Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Bireylerle Etkileşen Bakım Personeli, Eğitici ve Ailelerin Eğitim Programı’nın 81 ilde basımı ve dağıtımı tamamlanmıştır.

Yatılı bakım hizmetleri kapsamında 495 bakım merkezimizde 25.773 engelli bireye bakım hizmeti, 38 ilde 48 merkezde gündüzlü bakım ve rehabilitasyon hizmeti verilmektedir. Özellikle son dönemlerde, Bakanlığımızda, âdetâ adanmış hayatlara bir nefes olabilmek için, evinde engellisine bakan engelli yakınlarının bir nefes alabilmelerini, dışarıda toplumsal hayata katılmalarını sağlayabilmek için ve özel işlerini takip edebilmeleri adına biz gündüzlü hizmetlerimizi yeni hizmet modellerimiz içerisinde öne çıkarmaya başladık. Bu yıl içerisinde hızlı bir kapasite artışıyla 40’ın üzerine çıktık ama yıl sonu itibarıyla inşallah 81 ilde, bütün illerimizde gündüzlü hizmetlerimizi aktifleştirmeye çalışıyoruz. Biz engelli ve engelli yakınlarımızı evlerinden araçlarla alıp, gündüzlü hizmet merkezlerimize getirip onlarla akşama kadar sosyal, kültürel aktiviteler yaparak onların eğitim ve rehabilitasyonlarına katkı sağlıyoruz, ailelerine bir nefes aldırıyoruz. Âdetâ adanmış hayatların rahatlamasını sağlıyoruz. Akşam da servisle evlerine bırakıyoruz inşallah.

Afyonkarahisar’da otizimli bireylere özel gündüzlü bakım merkezi açılmış olup sadece otizimli bireylere özel gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezleri yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezlerinden haftada on altı saat yararlanan otizimli bireylerin yararlanma süreleri kırk saate çıkarılmıştır. Gündüzlü bakım hizmetlerinde belirli bir saatte evlerinden alınarak belirli bir saatte ailelerine teslim edilmek üzere servis dâhil tüm hizmetler devletçe karşılanmaktadır. Gündüzlü bakım hizmetlerinde engelli bireyin zihinsel ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayacak programlar uygulanmaktadır. Bakım Evlerindeki Otistik Çocuklar İçin Rehabilitasyon Modeli Oluşturulması Projesi’yle, engelli bakım alanındaki personelimize hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmiştir.

81 ilimizde, ilgili vali yardımcısı başkanlığında, il müdürlüklerimizin koordinasyonunda o ilde Eylem Planı tedbirlerinin hayata geçirilmesinden sorumlu kurumların katılımıyla il otizm eylem planı izleme ve değerlendirme Komisyonları oluşturulmuş, bu kapsamda illerde sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasında iş birliği güçlendirilmiştir.

İl müdürlüklerimiz ve sosyal hizmet merkezlerimiz bünyesinde kurulan otizm masasında, ailelerimize ihtiyaç duydukları konularda danışmanlık ve bilgilendirme hizmeti verilmektedir.

325 sosyal hizmet merkezinde, meslek elemanlarımız aracılığıyla evlilik öncesi danışmanlık, ebeveyn eğitimi verilmeye başlanacaktır en kısa sürede, hazırlıklar tamamlanmıştır, modül hazırlanmıştır.

Bölgesel düzeyde eylem planı takip programlarının düzenlenmesi, ağır otizmlili bireyler için kritik dönem bakım hizmetlerinin ilgili kurumlarla işbirliği yapılarak geliştirilmesi, gündüzlü merkez sayısının artırılması, destekli istihdam modelinden otizm tanısı almış bireylerin yararlanmasına yönelik çalışmaların yapılması, otizm tanısı almış bebeklerin aileleriyle buluşarak erken müdahalede desteklenmesi, erken emeklilik hakkındaki düzenlemelerin takibi yapılmaktadır.

Genel olarak otizmle ilgili bunları yapıyoruz.

Disleksi Öğrenme Güçlüğünde Güncel Yaklaşımlar ve Gelecek Hedeflerinin Belirlenmesi Çalıştayı 65 üniversiteden akademisyenler, aileler, STK'ler ve kamu kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla Antalya'da gerçekleştirilmiştir.

Disleksili Senaryom Projesi kapsamında, 14-18 yaş arası disleksili çocuklara verilen eğitim sonucunda çocukların yazdığı senaryolar kitap olarak basılmış ve imza günü düzenlenerek kendi kitaplarını imzalamaları sağlanmıştır.

Disleksili Senaryom Projesi kapsamında, 14-18 yaş arası disleksili çocuklara verilen eğitim sürecinin belgeseli çekilerek sinemada gösterim akşamı düzenlenmiştir.

"Farkında mısınız?" kısa film yarışması projesi kapsamında, üniversitelerin iletişim fakültesi öğrencileri arasında düzenlenen "disleksi" temalı kısa film yarışmasında ödül kazananlara ödülleri İstanbul'da düzenlenen bir törenle verilmiştir. Disleksi Öğrenme Güçlüğü Derneği ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü iş birliğiyle disleksi kamu spotu hazırlanarak televizyon ve radyolarda yayınlanması sağlanmıştır.

Otizm Tanılı Bireyler İçin Rehabilitasyon Modeli Oluşturulması Projesi kapsamında; "rehabilitasyon merkezlerinde çalışanlara yönelik uygulamalı davranış analizi" "beceri eğitimi" "fiziksel uygunluğunu koruma ve geliştirme" "mahremiyet" "sorunlu davranışlarla baş edebilme" başlıklarında hizmet içi eğitimler düzenlenmiştir. Aynı proje çerçevesinde "Bakanlık personeli ve aileler için hizmet içi eğitim" başlıklarından oluşan eğitim kitabı basılmış ve dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca, internet üzerinden eğitim materyallerine erişilebilmesi için on-line eğitim oluşturma çalışmaları tamamlanma aşamasındadır. "Farkında mısınız?" kısa film yarışması projesi kapsamında, üniversitelerin iletişim fakültesi öğrencileri arasında "otizm" temalı kısa film yarışması düzenlenmiş ve ödül kazananlara ödülleri İstanbul'da verilmiştir.

Serebral palsy; Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Ulusal Ajans) tarafından finanse edilen Erasmus programı kapsamında, Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı koordinatörlüğünde yürütülen Fizyoterapistlere Yönelik Oyun Temelli ve Aile Merkezli Erken Müdahale Yaklaşımları Projesi'nde proje ortağı olarak Genel Müdürlüğümüz yer almaktadır. Projenin içeriğinde fizyoterapistlerin erken müdahale konusunda hizmet içi eğitim almaları, on-line eğitim portalı kurulması, eğitim müfredatının oluşturulması ve müfredatın dijital ortamda ve

basılı yayın olarak ulaşılabilir olması gibi çeşitli hedefleri bulunmaktadır. Proje 2019 yılı sonunda sona erecektir. Ayrıca, sunumumuzda yer almayan ancak... Dün, Türkiye genelinde, serebral palsiliyle ilgili bütün STK'leri bir araya getirdik. STK'lerle Genel Müdürlüğümüz arasında bundan sonraki süreçte serebral palsili engelli kardeşlerimize nasıl destek olabiliriz, onların sahadaki problemleri, birlikte nasıl iş birliği yapabiliriz çalışmalarını da sürdürüyoruz. Dün de bunların birini gerçekleştirdik.

Down sendromu, otizm ve diğer gelişim bozukluğu bulunan bireylere yönelik istihdam hizmetlerimiz bulunmaktadır. Ülkemizde engelli istihdamında kota/kota-ceza yöntemi ana istihdam yöntemi olarak uygulanmaktadır. Açık iş gücü piyasasında istihdamı güç zihinsel ve ruhsal engeli bulunan bireyler için korumalı istihdam modeli de mevzuatta yerini almıştır. Tüm engel gruplarına yönelik destekli istihdam modeli ise kamu kurumları ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının projeleriyle varlığını göstermeye başlamıştır. Kota yöntemi kapsamında, kamu kurum ve kuruluşlarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda yüzde 3 oranında engelli çalıştırma zorunluluğu bulunmaktadır. Yöntem olarak ise EKPSS/kura yöntemi tercih edilerek ayrı ve merkezî bir sınav ilk olarak 2012 yılında gerçekleştirilmiştir. Sınav lise ve üstü engelli kardeşlerimizi, kura ise ilkökul mezunlarını kapsamaktadır. Engel durumuna uygun soru ve değerlendirme sistemi oluşturulmuş, engel durumuna uygun materyal ve okuyucu, işaretleyici desteği sağlanmıştır. 2018 yılında 4'üncüsü gerçekleştirilen merkezî engelli memur sınavları ile engelli memur sayısında göz ardı edilemeyecek bir başarı sağlanmıştır. 2002 yılı itibarıyla engelli kontenjanında memur olarak çalışan engelli sayısı 5.777 iken bu rakam 2018 yılı Aralık ayı itibarıyla 53.017'ye ulaşmıştır. Hâlen kamuda memur olarak çalışan engelli bireylerden 3.342'si zihinsel engelli bireylerden oluşmaktadır.

Kota-ceza yöntemi kapsamında, özel sektörde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesi uyarınca, işverenler, 50 ve daha fazla işçi çalıştıran özel sektör iş yerlerinde yüzde 3, kamu iş yerlerinde yüzde 4 engelli bireyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda, Kasım 2018 ayı itibarıyla kamu sektöründe 15.157, özel sektörde 107.695 olmak üzere toplamda 122.852 engelli işimiz çalışmaktadır. Bahsi geçen yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenler, her ay ve her engelli için idari para cezası ödemek durumundadır. Tahsil edilen idari para cezalarından oluşan fon, yine engellilerin kendi işini kurması, mesleki eğitim ve rehabilitasyon, işe ve iş yerine uyum projeleri, destek teknolojileri ve korumalı iş yerleri projeleri için kullanılmaktadır.

Korumalı istihdam; açık iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel ve ruhsal engelli bireyler bakımından alternatif bir istihdam yöntemi olan korumalı istihdam modeli, devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen iş yerlerinde gerçekleştirilmektedir. En az 8 zihinsel veya ruhsal engelli bireyin çalıştığı iş yerinin işvereni, korumalı işyeri statü belgesi almak için başvurabilmektedir. İşveren, çalışacak engelli birey sayısının toplam işçi sayısına oranının yüzde 75'ten az olmaması koşulunu da sağlamalıdır. Mali destek kapsamında her ay ve her engelli için işverene ödeme yapılmakta olup bu rakam 2019 yılı birinci altı ay için 720,33 TL'dir. Bu kapsamda, toplamda 567.001 TL ödenek aktarımı gerçekleştirilmiştir. Mayıs 2019 itibarıyla ülkemizde 9 korumalı iş yerinde 80 engelli birey istihdam edilmekte olup bu bireylerden 79'u zihinsel engellidir.

Destekli istihdam ülkemizde çeşitli projeler aracılığıyla varlığını ortaya koymaya başlamıştır. Bir iş koçu desteğiyle engelli bireyin iş öncesi, işbaşı ve istihdam sonrası belli bir süre desteklenmesi üzerine kurulan model, dünyada özellikle desteğe en çok ihtiyaç duyan engel grupları için umut vadetmektedir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 2014-2018 yılları arasında iki aşamalı olarak 6 ilde uygulanan "İşe Katıl, Hayata Atıl" projesi bir destekli istihdam projesidir. Proje bir ilk olması nedeniyle tüm engel gruplarını kapsamış ve önemli bir başarı

elde ederek 847 engelli bireyin açık iş gücü piyasasında istihdamı sağlanmıştır. İstihdam edilen engelli bireyler arasında 105 zihinsel engelli birey ve 5 otizmli birey bulunmaktadır. Down sendromu, otizm ve diğer gelişim bozukluğu bulunan bireylere yönelik istihdamlarımız tabii devam ediyor. Down sendromu, otizm ve diğer gelişim bozukluğu bulunan bireylerin istihdamlarının teşvik edilmesine dönük alınması gereken tedbirler vardır. Bu tedbirler; destekli istihdamın bu gruplara yönelik teşvik edilmesi, bu alanda hizmet veren sivil toplum örgütlerinin destekli istihdam projelerinin teknik ve mali yönden desteklenmesi, İŞKUR Para Cezaları Fonu'ndan destekli istihdam projelerine öncelikli kaynak aktarılması, İŞKUR bünyesinde hizmet veren iş ve meslek danışmanlarının bir bölümünün bu engel gruplarına hizmet vermek üzere eğitilmeleri, bu alanda hizmet veren sivil toplum örgütlerinin korumalı iş yeri projelerinin İŞKUR Para Cezaları Fonu'ndan desteklenmesi ve bu iş yerlerinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla korumalı işyeri statü belgesi alma sürecinde teknik destek sağlanmasıdır.

Down sendromu olan bireylere yönelik istişare toplantıları gerçekleştirdik. Genel Müdürlüğümüz tarafından Down sendromuna ilişkin olarak ülkemizde düzenli ve sürekli çalışmalar yapmak, Downlu bireylere yönelik hizmet ve uygulamaları geliştirmek, yaygınlaştırmak, aileler için destek ve rehber faaliyetler planlamak, mevcut durum, ihtiyaç analizi yapmak öncelikli çalışma alanlarımızdan biridir.

20 Haziran 2019 tarihinde gerçekleştirilecek toplantıda Down sendromlu bireylerin sorunları, ailelerin ve sivil toplum kuruluşlarının kamudan beklentileri ve ilgili kurum temsilcilerinin çözüm önerileri gündeme alınacaktır.

Demin, konuşmamın ortasında bahsetmiştim, dün de biz yine bir serebral palsiyle ilgili bir toplantı yapmıştık. Biz bütün engel gruplarıyla belli aralıklarla STK buluşmaları gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda, 20 Haziranda, inşallah, bu grupta bir toplantı yapacağız.

Genel Müdürlük olarak bizim sunumumuz bu kadar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, şöyle yapacağız: İŞKUR'dan gelen arkadaşımızı da dinleyelim, çünkü gibi yapalım. Daha sonra milletvekili arkadaşlarımızın değerlendirmeleri olacak.

Siz şimdi kendinizi tanıtır mısınız?

(Toplantıya katılan bürokratlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Şimdi, biraz önce söylediğimiz gibi, bundan sonra genel müdürlerimiz gelecek, en sonunda Sayın Bakanımızı davet edeceğiz. Eğer bu konuda bir aksaklık olursa biz Sayın Bakanımızla da görüşürüz. Aksaklık olmasın bundan sonra.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Şöyle bir bilgi vereyim Sayın Başkanım: Genel Müdürümüz Bakan Hanım'la İstanbul'da bugün, o yüzden gelemediler, onun yerine ben katılmış oldum. Bir sonraki toplantıda...

BAŞKAN – Tamam yani hassasiyetimizin bilinmesini istiyoruz özellikle.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Başlayayım mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

2.- İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Bekir Aktürk'ün, İŞKUR olarak engellilere yönelik yaptıkları faaliyetler hakkında sunumu

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; öncelikle sunumuma başlamadan önce sizleri İŞKUR kurumum adına ve...

BAŞKAN – Yani tamamen okumayalım çünkü bu daha uzun.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Yok, hayır, ben irticalen anlatacağım.

BAŞKAN – Daha iyi olur, tamam.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Engellilere yönelik yaptığımız faaliyetleri sizlere aktarmış olacağım.

Tabii, İŞKUR olarak bizim istihdam hizmetlerimiz var, aktif iş gücü programlarımız var ve danışmanlık hizmetlerimiz var temel olarak ve bunun dışında, engellilere yönelik yaptığımız faaliyetler var.

Öncelikle işe yerleştirme hizmetlerinden bahsedeceğim. Öncelikle şöyle bir bilgi vereyim: Buradaki tablolarda ikili bir ayırım yaptık; bir, bütün engelli gruplarına yönelik toplam olarak yaptığımız hizmetleri esas aldık, bir de araştırma komisyonunun konusu olan Down sendromu, otizm, öğrenme güçlüğü, spektrum bozukluğu, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu kapsamında “zihinsel engelli” diye bir grup oluşturduk, onlara yönelik yaptığımız istatistikleri sizlerle paylaşmış olacağım.

Malumunuz, İŞKUR istihdam hizmetleri yürütüyor, işe yerleştirme hizmetleri yapıyor. Bu noktada 2008 yılından itibaren, baktığımızda, toplam 282.417 engelli vatandaşımızın işe yerleştirilmesine aracılık etmiş durumdayız. “Zihinsel engelli” olarak nitelendirdiğimiz, az önce bahsettiğim gibi, Komisyonumuzun konusu olan engelli grubunda da 22.651 kardeşimizin, vatandaşımızın işe yerleştirilmesine aracılık ettik.

İşe yerleştirme hizmetlerimizin dışında aktif iş gücü programları uyguluyoruz. Aktif iş gücü programlarımızı iş gücünün nitelik kazanması, mesleki deneyim ve tecrübe edinmeleri ve böylece de iş gücü piyasasında sağlam bir şekilde ve uzun süreli kalmaları için düzenliyoruz. Bu noktada mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları düzenliyoruz. Zihinsel engelli vatandaşlarımıza yönelik 2012’den bu yana mesleki eğitim kurslarımız kapsamında 6.563 vatandaşımız, işbaşı eğitim programları kapsamında 1.172 vatandaşımız ve girişimcilik eğitim programlarımız kapsamında 829 vatandaşımız olmak üzere, toplamda 8.564 vatandaşımızın bu programlarımızdan faydalandığını görüyoruz. Yine, toplam olarak, toplam engellilere yönelik baktığımızda da 2012 yılından bu yana mesleki eğitim kurslarımızdan 28.861, işbaşı eğitim programlarımızdan 7.060, girişimcilik programlarımızdan 10.004 olmak üzere, toplamda 45.925, 46 bin civarında vatandaşımızın programlarımızdan faydalandığını görüyoruz.

Bir de toplum yararına programlarımız var özellikle kamu kurumlarında uyguladığımız; Millî Eğitim, belediyeler ve diğer kamu kurumlarında. Burada da engelli kardeşlerimize öncelik hakkı tanıyoruz. Yani diğer vatandaşlarımızın başvurularıyla birlikte değerlendirdiğimizde engelli kardeşlerimize öncelik veriyoruz. Bu çerçevede de zihinsel engelli vatandaşlarımızdan 2012 yılından bu yana 7.051 kişinin, toplamda da engelli vatandaşlarımızdan 46.112 kişinin toplum yararına programlarımızdan faydalandığını sizlerle paylaşmak isterim.

İş ve meslek danışmanlığı hizmetlerimiz var. Bizim “Her işsiz ve işverenin bir iş ve meslek danışmanı olacak.” anlayışıyla sunduğumuz bu hizmetten engelli kardeşlerimiz de faydalanmış oluyorlar. Az sonra bahsedeceğim, iş koçluğu hizmetimiz de var. Fakat onun öncesinde bireysel görüşmelerde, danışmanlık hizmetlerinde toplamda zihinsel engellilerle 81.326 görüşme gerçekleştirdiğimizi, toplamda da engelli vatandaşlarımıza 579.987 danışmanlık hizmeti sunduğumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

“Engelli iş koçluğu” demiştim, Engelli İş Koçluğu Projesi aslında bir destekli istihdam modeli, az önce Engelli ve Yaşlı hizmetleri Genel Müdür Yardımcımız da bahsetmiş oldu. Bu projemiz engelli bireylerin istihdama geçişinde, istihdamdayken işe uyumlarının sağlanmasında ve istihdamının da sürdürülebilir olmasında etkin kullanılan bir yöntem. Biz de İŞKUR olarak bu modelin altyapısını oluşturduk ve 8 ilde pilot uygulamaya başladık. Antalya, Aydın, Bursa, Denizli, Eskişehir, İzmir, Malatya ve Tekirdağ’da bu projemizi uyguluyoruz ve 81 ile de bu projemizi yaygınlaştıracamız birkaç sene içerisinde.

Peki, buradaki temel hedefimiz nedir, ne yapıyoruz burada? Engelli İş Koçluğu Projemizde hedefimiz, engelli bireylerin çalışma potansiyellerini ölçme, değerlendirme yöntemleriyle ortaya çıkarmak ve bunlara yönelik bir eylem planı oluşturulması. Aynı zamanda, bu süreçte işverenlerle gerekli temasın kurulması, engelli bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yeterliliklere göre engelli iş koçları tarafından uygun mesleğe ve işe yönlendirilmesi, sonrasında da kişilerin ihtiyaçları doğrultusunda işe uyumunun sağlanması ve engelli bireyleri toplumsal üretim sürecine dâhil etmek, istihdama geçişlerini kolaylaştırmak ve topluma değer katarak değer oluşturmaya yardımcı olmak üzere istihdamının da sürdürülebilmesini bu projemizle hedeflemiş oluyoruz.

Bir de engellilere yönelik yaptığımız, daha doğrusu engellileri de barındıran İş Kulüpleri Projemiz var. Başta engelli kardeşlerimiz olmak üzere, kadın, genç, Roman vatandaşlar, uzun süreli işsizler, madde bağımlıları gibi özel politika gerektiren gruplara yönelik iş arama motivasyonu ve yöntem desteği sağlamak amacıyla yoğunlaştırılmış danışmanlık hizmetleri sunuyoruz. Bu kapsamda 34 ilde 40 tane iş kulübümüz şu anda faaliyet gösteriyor ve bunu 2020 yılının sonuna kadar tüm Türkiye’ye yaygınlaştırmayı planlıyoruz. Bu çerçevede rakamlara bakacak olursak, toplamda 24.182 kişinin iş kulüplerimize katıldığını, bunların 855’ini de engelli kardeşlerimizin oluşturduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Az önce Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün sunumunda yer almıştı, İdari Para Cezaları Komisyonu çalışmalarımız var, bunun fiili uygulamasını İŞKUR olarak daha ziyade biz gerçekleştiriyoruz. O konuda size detaylı bilgi aktarmak isterim. Malumunuz, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 30’uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında, işverenlerimiz 50 ve yukarı sayıda işçi çalıştırdıkları özel sektör iş yerlerinde yüzde 3 engelli, kamuda da yüzde 4 engelli ve yüzde 2 eski hükümlü işçiyi çalıştırmak durumunda. Çalıştırılmaması durumunda, aynı kanunun 101’inci maddesi gereğince, engelli ve eski hükümlü çalıştırmadığı her ay için idari para cezası uyguluyoruz. Toplamda da bunun rakamı 1 kişi için 3.250 lira. Kamu kurum ve kuruluşları da bu cezadan muaf tutulmuyorlar.

İdari Para Cezası Komisyonu çalışmalarına baktığımızda, Komisyon aracılığıyla engelli ve eski hükümlülerin kendi işini kurma projeleri, engellinin iş bulmasını sağlayacak destek teknoloji projeleri, engellilerin işe yerleştirilmesi ile işe uyum ve iş yerine uyumunun sağlanması projeleri, korumalı iş yeri projeleri ve engellilerin istihdam edilebilirliklerini artırmayı amaçlayan mesleki eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerini ve projelerini destekliyoruz temel olarak.

Komisyonumuz kimlerden oluşuyor? İŞKUR’un başkanlığında Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Çalışma Genel Müdürlüğü ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile en çok işvereni temsilen Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, en çok işçiyi temsilen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve en çok engelliyi temsilen de Türkiye Sakatlar Konfederasyonu üyeleri olmak üzere, 1 Başkan ve 7 üyeden oluşuyor ve bu, az önce bahsettiğim projeler karara bağlanıyor.

Komisyon proje desteği alınabilmesi için kurumumuz tarafından her yıl 2 defa proje çağrısına çıkıyoruz. Proje çağrılarının hazırlanması, belirlenen formata uygun hazırlanması için ilanlara çıkıyoruz ve Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerine ve hizmet merkezlerimize bu başvuruları vatandaşlarımız, engelli, eski hükümlü kardeşlerimiz yapabiliyorlar. Projeler, öncelikle il müdürlükleri tarafından şeklen değerlendirildikten sonra il istihdam meslek eğitim kurullarına sunuluyor, burada kabul edildikten sonra Ankara'ya İŞKUR'a gönderiliyor ve teknik çalışma grubu öncelikle inceliyor, daha sonra komisyona sunuluyor, Komisyon marifetiyle nihai kararlar veriliyor. Komisyonumuz her yıl mart ve eylül aylarında olmak üzere 2 defa gündemli olarak toplanıyor.

Engelli Kendi İşini Kurma Projesi hibe desteği kapsamında neleri destekliyoruz? Aslında üç tane temel şeyi destekliyoruz. Birincisi: Kuruluş işlemleri desteği veriyoruz. Engelli kardeşimiz işini kurduğu takdirde, kurmak istediği takdirde bu çerçevede 3 bin lira destek veriyoruz. İçerisinde, iş yeri kuruluşu için yapılan resmî işlemler, onaylar, izinler, ruhsatlar...

BAŞKAN – Ayrıntıya gerek yok.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – İşletme gider desteği veriyoruz 11 bin liraya kadar. Kuruluş desteği veriyoruz 36 bin liraya kadar. Toplamda bir engelli kardeşimize 50 bin lira destek vermiş oluyoruz. 2014 yılından bu yana rakamlara bakacak olursak -çok kısa bir şekilde, totalini vermiş olayım- toplamda 1.550 vatandaşımızın engelli hibe projesini kabul ettik ve bunun karşılığında 63 milyon 276 bin liralık bir ödenek tahsis etmiş olduk. Yine, grafikte de dağılımları görebiliriz. Burada da zihinsel grupta 250 vatandaşımızın projesini desteklemiş olduk.

Korumalı iş yeri desteğimiz var. Az önceki sunumda yine bahsedilmişti, korumalı iş yerlerinde de engelli kardeşlerimizin istihdamının desteklenmesi ve iş gücü piyasasında normal şartlar altında çalışma imkânı kısıtlı olan zihinsel ve ruhsal engelli kişilere istihdam ortamları oluşturulması amacıyla korumalı iş yerleri kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını hedefliyoruz. Bu çerçevede, korumalı iş yeri belgesi olan işletmeler buna başvurabiliyorlar. İlgili yönetmeliğe göre de 15 yaşını tamamlamış, İŞKUR'a kayıtlı olan ve en az yüzde 40 engellilik raporu olan, zihinsel veya ruhsal engelli 8 bireyin çalıştığı korumalı iş yerleri bu kapsama girebiliyor. Yine, çalışacak engelli işçi oranının da en az yüzde 75 olması gerekiyor. Korumalı iş yeri desteğinde de yine rakam olarak, kuruluş sermaye desteği olarak 150 bin lira veriyoruz. Bir yıl boyunca asgari ücret üzerinden engelli ücreti desteği sağlıyoruz. Bir de işletme giderleri olarak da fatura bedelinin yüzde 60'ını yine bir yıl boyunca karşılamış oluyoruz. Korumalı iş yeri desteğinde üç yıl boyunca bu iş yerleri takip ediliyor. Üç yıl boyunca işletmenin kapatılmaması gerekiyor, işlerinin devam etmesi gerekiyor. Bu çerçevede, Korumalı İş Yeri Projesi kapsamında 2013 yılında 18 projenin, 2014 yılında 13 projenin, toplamda 31 projenin başvuru oldu, 12'si de kabul edilmiş oldu. Kabul edilen projelerden 2'si uygulamaya geçmiş, diğerleri maalesef uygulamaya geçmediği için komisyon tarafından iptal edildi. 2017 yılında da 4 proje, 2018 yılında da 3 proje Komisyonumuz tarafından kabul edilmiş olup projeler hâlen devam ediyor. Toplamda da 1 milyon 979 bin 909 lira kaynak aktarmış olduk. Sunumda 7 tane korumalı iş yeri desteğinin devam ettiği illeri ve iş yerlerini görebiliyoruz. Hızlıca, vaktinizi almama adına geçiyorum. Gaziantep, Manisa ve Sakarya özelinde uygulanıyor ve burada da zihinsel koruma kapsamında Down Cafe işletmeleri, basit montaj işlemlerinin yapıldığı üretim firmaları yer almaktadır.

Yine, bunun dışında, mesleki eğitim ve rehabilitasyon projeleri sağladığımızı ifade etmiştim. Bu çerçevede, İŞKUR'a kayıtlı tüzel kişilikler, kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve engelli STK'leri başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları, özel sektör işletmeleri ve üniversiteler proje sunabiliyorlar ve mesleki eğitim ve rehabilitasyon projeleriyle engelli kardeşlerimize vasıf kazandırıyoruz. Buraya başvuracak engelli vatandaşlarımızın en az yüzde 40 engellilik raporunun olması gerekiyor ve aynı

zamanda, öğrenci olmamaları gerekiyor. Kendilerine kursa devam edilen günler için, eğer kursumuz istihdam garantili bir kurs ise günlük 40 lira cep harçlığı, istihdam garantisiz bir kurs ise 30 lira cep harçlığı veriyoruz. Aynı zamanda, kısa vadeli sigorta kollarından genel sağlık sigortasıyla, iş kazası, meslek hastalık primlerini de karşılamış oluyoruz. Bu çerçevede kabul ettiğimiz 634 proje var 2014 yılından bu yana ve toplamda da 39 milyon 878 bin 334 TL bir kaynak aktarmış olduk.

Yine, bunun dışında, engellilerin iş bulmasını sağlayacak destek teknoloji projelerini de değerlendiriyoruz. Bu çerçevede, engellinin bir iş yerinde istihdam edilmesini, işe uyumunu, etkin ve güvenli bir şekilde çalışmasını sağlayacak destek teknolojilerin teminini içerecek şekilde projeleri kabul ediyoruz. Yine, bu projelere az önce bahsettiğim, kamu tüzel kişilikleri başvurabildikleri gibi, belediyeler, STK'ler ve özel sektör işletmeleri ile üniversiteler başvurabiliyorlar. Proje kapsamında, engellilerin bilgisayar kullanmasını kolaylaştıracak yazılım ve donanım desteği, engellinin iş yapmasını sağlayacak kabartma harfler kullanılmış teknolojiler ve basit araç gereçler ve alet ve teçhizatlar gibi bunları kullanmaya yarayan aparatların da engellilerin istihdam edilmesini kolaylaştıran destek teknolojileri kapsamında karşılıyoruz. 2015 yılından bu yana 28 projeyi kabul ettik ve burada da 5 milyon 359 bin lira civarında bir kaynak aktarmış olduk.

Son olarak, engellilerin işe yerleştirilmesine, işe ve iş yerine uyumunun sağlanmasına yönelik projeler kapsamında yine destekliyoruz. Burada da Engelli, Yaşlı Hizmetlerinin sunumunda da vardı, bir engelli iş koçu veya da danışman vasıtasıyla görevlendirilen engelli kardeşlerimize, işin özelliğine, becerisine ve tercihinə göre işi seçmesi, iş ortamına ve sosyal hayata uyumuna katkıda bulunması, iş disipliniyi sağlayıcı ve işe uyumunu esas alan oryantasyon eğitimlerinin verilmesini sağlıyoruz. Daha sonrasında da yüklenici tarafından aracılık hizmeti sunulmaksızın bir işe yerleştirilmelerini, iş yerinde de kendilerinin uyumunun sağlanarak uzun süreli istihdamını desteklemiş oluyoruz. Bu çerçevede, iş ve meslek danışmanı, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog, engelli danışmanı ve rehberlik uzmanı gibi kişileri görevlendirebiliyoruz. Projeler en az altı ay, en fazla on iki ay sürebiliyor ve projeye dâhil edilen engellilerin en az yüzde 25'inin en az dört ay süreyle istihdam edilmesi gerekiyor. Burada da yine, kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve STK'ler başvurabiliyor. Proje kapsamında, temrin gideri, idari gider, ulaşım giderleri, eğitici gideri, engelli iş koçu, yardımcı personel ve insan kaynakları uzmanı giderlerini karşılıyoruz. 2014 yılından bu yana toplamda 30 projeyi destekledik, 2 milyon 92 bin 593 lira bir kaynak aktarmış olduk.

Son slaydında da idari para cezaları kapsamında yapılan bütün tabloyu görmüş oluyoruz. Burada da toplamda 3.146 projeyi desteklediğimizi ve bunun karşılığında da 135 milyon 450 bin 73 TL'lik bir kaynak aktardığımızı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Benim sunumum bu kadar, hızlı bir şekilde anlatmaya çalıştım. Teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI(Devam)

2.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyon konusu hassas bir konu olduğu için konuşulanların Komisyon'da kalması ve basın mensuplarının da buna dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi, milletvekili arkadaşlarımızın değerlendirmeleri olacak ama ben bir açıklamada bulunmak istiyorum önce değerli arkadaşlarım. Bu Komisyon, Türkiye'nin ihtiyacı olan bir Komisyondur. Burada, Komisyondaki arkadaşlarımız, hepimiz gayet uyumlu bir şekilde, siyasetüstü bir şey yapıyoruz gerçekten. Bu bakımdan, ben arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum, çok hassasız. Biz burada, gelen kurumlarımızı eleştirmek için oturmuş falan değiliz. Gelen arkadaşlarımız durum

tespiti yapıyorlar, biz bu tespiti bilmeden bu işte yürüyemeyiz. Onun için, burada konuşulanlar dışarıya biraz sızıyor ve arkadaşlarımız burada siyaset yapmıyor ama dışarıda siyaset yapılıyor. Buna basın mensubu arkadaşlarımız dikkat etsinler çünkü hassas bir konu. Hepimizin içi yanıyor bu Komisyonunda çalışırken şimdi, bir sonuç almaya çalışıyoruz. Bakın, sivil toplum örgütlerimiz de buradalar. Burada tabii ki Türkiye nereye gelmiş, biz bu tespiti yapacağız. Ayrıca, o arkadaşlarımızın projeleri var, onları yapacağız, daha yeni ne projeler yaptırabiliriz, ilgili bakanlıklarımıza nasıl yardımcı olabiliriz, yasal olarak nasıl yardımcı olabiliriz, fikir olarak nasıl yardımcı olabiliriz, bu kapsamdadır çalışmamız. Yani ricamız şudur: Burada konuşulanlar burada kalsın. Arkadaşlarımızın ismi verilerek... uzmanlarımız görüş belirtiyorlar, o görüşler bile dışarıda yazılmış ama uzmanlarımızın şeyi öyle değil. Bir durum tespiti yaptık, çünkü görüşmemizi anlatıyoruz arkadaşlar. Yani dün gördük ki Türkiye belli bir noktaya gelmiş, tam tutmuş ama biraz daha iyi tutsun diyoruz, şimdi dediğimiz bu. Bakın, çok güzel, bir ceza alınıyor, benim beğendiğim bir şeyde yani çalıştırmayanlardan ceza alıyoruz, para topluyoruz, bu parayla da iş kurduruyoruz, daha iyi bir şey, inşallah daha iyi olur. Daha neler yapılabilir? Yeterli mi? Bu çocuklarımız için, engellilerimiz için, yavrularımız için yeterli değil. Bizim Avrupa düzeyine, Batı düzeyine gelmemiz gerekiyor. Nihayet onlar da insan, bizim engellilerimiz de insan, hepimizin en iyi şartları vermemiz gerekiyor. Bakın, bu sivil toplum örgütlerinde çok gönüllü insanlar var, hepsini takdir ediyoruz. Burada milletvekili arkadaşlarımız, hepimiz, biz de mağdurusuz yani bunu bilin. Onun için, lütfen, buradaki konuşmalarımızı, buradaki arkadaşlarımızın söyledikleri... Hepimiz politika yapmasını biliriz, bakın, Mecliste de yapıyoruz ama burada yapmıyoruz. Arkadaşlarımızın söyledikleri, her milletvekilimizin söylediği bizim için değerlidir, inşallah önümüzü açıcı bir şeydir. Bu bakımdan onu özellikle açıklamak istedim. Yani basın mensubu arkadaşlarımızın da dikkatli olmasını özellikle rica ediyorum. Diğer komisyonlardan daha farklı bir komisyondur burası, daha teknik bir komisyondur.

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve İŞKUR Genel Müdürlüğü temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Şimdi ben milletvekili arkadaşlarımıza söz vereceğim. Bundan sonra da inşallah sizler çok kısa, özet not alacaksınız hem İŞKUR hem de Engelliler Genel Müdürlüğü, daha sonra da çalışmamıza devam edeceğiz.

Buyurun Sayın Vekilim.

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bakanlıklarımızın genel müdürlüklerine de sunumlarından dolayı teşekkür ederim.

Başkanım, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olunca Sosyal Güvenlik Kurumunu da aslında davet etmek lazım. Var mıdır programınızda bilmiyorum ama onun da olmasında fayda var. Özellikle tabii ki bu tür sağlık harcamalarıyla ilgili kısmı finanse ettiği için onları da görmek lazım. Esas büyük sorumluluk ve yük onlara düşüyor, onların da yaptığı hizmetleri veya bununla ilgili harcamalarını, kapasitelerini görmek açısından davet etmekte fayda var. Ben onlar gelecek diye bekliyordum özellikle. Bakanlıklarımızın çalışmaları açısından başlattıkları bu ÇÖZGER uygulamasını da doğru buluyorum, olumlu buluyorum. Oradaki “engelli” ifadesinin kaldırılması hakikaten olumlu. Yani bu tür engel oranı uygulamasından dolayı şikâyetler vardı zaten. Yani ille belirli bir oranı tutturamamak ya da bununla ilgili hekimler olarak da bizi mesela sıkıntıya sokan rapor uygulamalarından dolayı tepkiler vardı ve tartışma konusu vardı. Bunun değiştirilmiş olmasını olumlu buluyorum. Fakat şunu göremedim, açıklanırsa memnun olurum: Rapor süresiyle ilgili de çok şikâyetler var. Her defasında raporun tekrarlanması, rapor

alma ihtiyacı ortaya çıkıyor. Bu rapor süreleri nasıl düzenlenmiş? Hastaların ve ailelerin beklentileri rapor süresinin süresiz olması. Bu düzenlenebilir mi ya da nasıl bir süre düzenlemesi yapılacak, onu anlayamadım sunumdan ya da ben kaçırdım. Burayı biraz daha açarsak sevinirim çünkü beklenti ve şikâyet burada en çok “Rapor süresi süresiz olsun.” şeklinde. Bu nasıl düzenlenecek veya bu tür talep karşılanabilir mi diye sormak istiyorum.

Bir de engelli istihdamında, evet yani çalışmalar yapılıyor, bunu takip ettiklerini anlıyorum ama özellikle kurumların, hatta kamu kurumlarının, özel sektörün de bu kontenjanları yeteri kadar açmadıkları veya yeteri kadar istihdam kapasitesi yaratmadıkları gözlemlerimde var. Bununla ilgili ne yapılabilir yani nasıl takip ediyorsunuz, nasıl yaptırım uyguluyorsunuz? Ceza verdiğiniz anladık ama onun dışında başka bir şekilde takip sistemi veya daha etkili bir şekilde bu kontenjanların, bu kadroların açılması konusunda neler yapılabilir, o konuda da görüşlerinizi istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Buyurun efendim.

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle sunum yapan Bakanlık yetkililerine teşekkür ediyorum.

Şimdi, Down sendromu, otizm ve diğer gelişim bozukluklarının yaygınlığının tespiti ve ilgili bireylerin ve ailelerinin sorunlarının çözümü için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla... Yani burada önce bir yaygınlığı tespit edeceğiz, sonra da ilgili bireye, hastaya ve aileye çözüm için neler yapabiliriz... Şu anda hakikaten bakanlıklar çaba içinde. Ancak her sunumu yapan eksik bir mevzuat var mı, daha ne yapılabilir, bu konuda fikirlerini sunarlarsa biz de o yönde çözüme doğru daha kolayca ulaşırız. Bir tek bunu talep ediyorum yani önerilerini dinleyelim, eksik var mı mevzuatta, bunu da öğrenelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu arada, çok güzel bir şey söyledi sayın vekilimiz.

Şimdi, tabii, gerçekten yapılanlar tespit edilir, gelecek planlarımız kısa, orta, uzun vadeli... Bir de yasal düzenleme önerileri varsa bunlar bizim için de çok önemlidir.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Ben de sunumdan dolayı gerçekten teşekkür ediyorum. Yani böyle bir hassas konuda burada güzel bilgiler verdiniz bize. Şimdi, tabii, ailelerin içerisinde gelen biri olarak, insanları dinleyen biri olarak ailelerin en büyük sorunu bu ÇÖZGER sistemi. Yani ben de çok ne olduğunu bilmiyordum ama bu ÇÖZGER sisteminden çok büyük şikâyetlerin olduğunu ailelerden duyuyorum. Çünkü bu ÇÖZGER sisteminin bu şekilde oranlanmasında ya da bu şekilde raporlara yansıtılmasında doktorların çok yeterli bir bilgiye sahip olmadığı aileler tarafından söyleniyor. Aileler için büyük bir mağduriyet yaşatıldığını söylüyorlar bize. Gerçekten de şöyle bir baktığımız zaman yediye ayırmışlar. Yani ben de zamanında çok rapor çıkaran biri olarak, bir doktor olarak böyle bir sınıflamayı, derecelemeyle çok sağlıklı bulmuyorum. Yani şöyle bir bakıyorsunuz, özel gereksinimi vardır, yüzde 20-39; hafif düzeyde vardır, yüzde 40-49; orta derecede vardır... Yani bu tamamen artık doktorun ve o heyetin yorumuna kalmış bir şey. Yani şöyle bir baktığınız zaman bunun bir laboratuvarı yok. 3 yaşındaki çocuğu, 4 yaşındaki çocuğu sadece doktor gözlemliyor, hareketlerini ve anamnezini alıyor, anamnezine göre, ailenin söylediklerine göre bu kadar hassas bir şekilde davranması mümkün

değil ve heyetler sürekli değişiyor hastanede. Şimdi, hastanede 7 kişilik ya da 8 kişilik bir heyet var, o insanlar aylık gelip oraya oturuyorlar, hiçbiri bir şey bilmeden gelip oturuyor, gerçekten de bu böyle, ben de o heyete çok girdim, o heyette her şeyi öğreniyorsun, bir süre sonra öğreniyorsun. Yani Sağlık Bakanlığının acaba bu doktor arkadaşlarımıza bu ÇÖZGER konusunda bir eğitimi var mı, eğitimi olacak mı? Çünkü bu çok yeni bir şey, aileler çok büyük mağduriyetler yaşıyor. Gerçekten hani ihtiyacı olan insanlar, psikolojisi çok sıkıntılı olan insanlar, ekonomisi iyi olmayan insanlar ve bu insanların mağdur edilmesi bizim için tabii büyük bir sıkıntı ve biz doktor olduğumuz için sürekli bizi arıyorlar, onları en iyi anlayan insanlar olarak bizi arıyorlar. Yani biz en kısa zamanda bu mağduriyetin giderilmesini istiyoruz. Az önce hocamın da söylediği gibi, vekil arkadaşımın söylediği gibi rapor çıkarılıyor, iki yıl ya da üç yıllığına rapor çıkarılıyor, aileler oradan bir destek alıyor, rehabilitasyon merkezine çocuk gidiyor, iki yıl sonra birden o destek kesiliyor, maaş kesiliyor yani verilen para kesiliyor. O çocuğun zekâ seviyesi düzeldi mi, zekâ sorunu gitti mi yani bir rahatsızlığı vardı, nasıl düzeldi... Down sendromlu bir çocuğa daha önceden destek yapılmış, daha sonradan o destek kesilmiş yani bu şekilde şikâyetler geliyor, biz de bunları hakem hastanelere yönlendiriyoruz. Hakem hastaneler gerçekten büyük sıkıntı yaşıyor, o kadar çok şikâyet, o kadar çok onlara sorun gidiyor ki yani bunların üstesinden gelmek de çok zor. Bunun için ne yapmak gerekebilir, neler yapmak gerekebilir, ailelere nasıl yardımcı olunabilir? Öyle bir cevap verirsiniz iyi olur bizim için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Tabii, şöyle, bu ÇÖZGER Aile Bakanlığı tarafından... Ana görev sizde değil mi Sayın Genel Müdürüm?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – ÇÖZGER, Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan bir yönetmelik. Maliye Bakanlığı taraf, Maliye Bakanlığı yürütme kısmında da yok, yürütme kısmında Sağlık Bakanlığıyla bizim Bakanlığımız.

BAŞKAN – Ana kurum Sağlık Bakanlığı mı?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Kurumsal sahiplenmesi Sağlık Bakanlığı üzerinde.

BAŞKAN – İkinci siz...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Evet.

BAŞKAN – Ya bu şeyde biraz daha kopukluk var herhâlde bu konuyu bir de Sağlık Bakanlığıyla da görüşmemiz gerekiyor.

Sayın Genel Müdürüm, bir de bu rapor süreleri bizim en çok şikâyet konumuz. Bunun üzerinde bir çalışma yaparsak iyi olur.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Şöyle ifade etmek isterim. Bir defa sağlık raporları -burada hekim arkadaşlarımız da var- süreli ve süresiz diye çıkar. Çünkü bazı hastalıklar vardır, tanı koyduğunuzda bugünkü tıp bilimi gereğince tedavisinin daha sonra da çok değişmeyeceğini düşünüyorsanız heyet olarak sürekli rapor verirsiniz ama klinik takip gerektiriyorsa belli sürelerde -bu çocuksa çocuk gelişimi açısından da böyledir veya diğer yetişkin için de böyledir- süreli rapor verirsiniz. Bu süreli raporlarla hem maluliyet ilişkisi kurulabilir hem de bazı hak ve hukuklardan faydalanabilir. Sonra ikinci kez süre bitince heyete geldiği zaman değerlendirir heyet, kliniği gerçekten yeni bir süreli raporu alması gerekiyorsa süreli hâle getirir ve süresiz alması gerekiyorsa süresiz hâle getirir. Bu önceki yönetmelikte de böyledir, ÇÖZGER’de de böyledir. Hatta ÇÖZGER’de süresiz rapor vermenin önünü açtık yani bazı tanılarda süresiz rapor almanın önünü açtık. Daha önceden de yine heyetler az önce zikredildiği gibi yüzde 10, yüzde 20, yüzde 40 gibi

oranlar veriyordu. Yani bu oranlar çok net bir şekilde bilinen ve hekim olarak birçok disiplin bir araya geldiği zaman sadece fizik muayene anemileri değil, laboratuvar ve tetkiklerle de desteklenen bulgular sonucunda verilen raporlardır. Ama daha önceki Balthazar skorlaması gibi bilinen skorlamalarda gereksinimler çok net ortaya konamıyordu yani özellikle çocuklardaki gelişim seyri etrafında daha farklı bir yaklaşım gerektiği aşikârdı. Bu açıdan biraz ÇÖZGER, hem çocuğun gereksinimlerini, gelişimini, takip etmeyi -çünkü belli periyotlarda onun takibi söz konusudur- hem de bu değişim ve gelişimine göre gereksinim düzeylerini belirlemeyi, daha fonksiyonel bir bakış açısı getirdi. Aslında bu çok önemli bir yönetmeliktir ve burada yine sıfır yaşında diyeceğimiz, yeni doğan döneminden itibaren engellilikle ilgili olası ihtimalleri öne alarak gereksinim belirlemek, erken dönemde tanı ve tedavi yapmak ki en önemli başlıklarımızdan birisi budur bizim -otizm için de böyledir, Down sendromu için de böyledir- o nedenle ÇÖZGER bu imkânı sağlamış ve bu şekilde yedi sınıf olmuş olması, yedi kategori olmuş olması bir zorluk getirmez. Çünkü bu ÇÖZGER'in eklerini incellerseniz çok ciddi detaylar var orada. Yani hangi semptom hangi bulgu hangi tetkikler, neyi düşünmemiz gerektiğini. Tam da burada hekimlerin objektif karar verebilmelerini, bireysel karardan ziyade kanıta dayalı karar verebilmelerini sağlayan bir yönetmelik. Ama tabii ki her yeni uygulamaların sahada sorunları olacağı doğrudur. Fakat mevcut raporlar bir defa geçerli yani bizim mevcut vatandaşlarımızın, engelli kardeşlerimizin hemen bir rapor alması gerekiyor mu? Hayır. O nedenle de bir sıkıntı yok.

Hekim arkadaşların eğitimi konusu doğrudur. ÇÖZGER'le ilgili Sağlık Bakanlığı üzerinden hızlı şekilde eğitimler planlanmış ve bu eğitimleri kime veriyoruz? Aslında çocuk uzmanına veriyoruz. Kime veriyoruz? İşte nöroloji uzmanına veriyoruz. Aslında uzmanlığı zaten olan fakat ilgili mevzuattaki yeni düzenlemelerle ilgili biraz daha detay bilgilendirme şeyidir ama bu heyette olan bir hekimin kısa süre içerisinde bu konuya vakıf olacağı aşikârdır ama yine de eğitim söz konusudur ve bu planlanmaktadır. Bu açıdan ÇÖZGER'in kazanımları açısından baktığımızda çok umut verici bir yasal düzenlemedir. Süreç içerisinde uygulama aksaklıkları varsa da onlar yakın takip altında bizim tarafımızdan ve ilgili bakanlıklar tarafından elektronik ortamda da geri bildirimleri alınarak yapılıyor. Tabii, ÇÖZGER'le gelen başka bir güzel nokta var, o da şu: Şimdi, sağlık raporları hem özel hastanelerden çıkabiliyor hem üniversiteden çıkıyor hem de Sağlık Bakanlığı hastanelerinden. Biz kamu olarak üniversite ve Sağlık Bakanlığı raporlarının üzerine birçok kazanımları, teşvikleri vesaireleri inşa ediyor olsak da raporların sağlıklı kayıt altına alınması çok önemli bizim için. Bu nedenle bu ÇÖZGER'le birlikte e-Rapor uygulaması hayata geçti yani Sağlık Bakanlığı bunun yazılım altyapısını tamamladı, bugün artık bütün hastane otomasyonlarında heyetler rapor verirken elektronik ortamda bu raporu tanzim ediyor, bu şekilde de online veri tabanında raporlar oluşmuş oluyor. Yani artık bugünden sonraki kayıtlarımızın çok net bir şekilde tutulacağını ve artık bu rapor sisteminden bütün kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetini üreteceğini söylüyoruz. Yani burada hani her kamu kurumu kendisi için hizmetini çeşitlendirirken bazı ek maddeler istiyor. İşte "Raporda şu olsun", "ağır engelli" yazsın ya da "Raporda şu ibare de olsun." artık bunlar kaldırıldı, tek tip rapor hâline geldi. Şu demek: Millî Eğitim Bakanlığına RAM için gittiğinizde rehabilitasyon hizmeti almak istiyorsunuz, orada aynı raporu göreceksiniz ve bu veri tabanından paylaşıma açılıyor. Veya başka, maliyeye gittiniz, işte vergi indirimi filan, nereden hizmet alırsak alalım bu e-Rapor sistemi üzerinden veri paylaşımı yapılmış olacak, böylece mağduriyetler ortadan kalkacak, noter tasdikli veya işte ıslak imzalı veya aslıdır gibi rapor getir süreçlerinin tamamını kaldırmış oluyoruz. Yine, eş zamanlı Sosyal Güvenlik Kurumunun MEDULA sistemi üzerinden de e-Rapor uygulaması hayata geçiyor, bu şekilde de her iki sistem birbirini de check etmiş olacak.

Ulusal Engellilik Veri Tabanı önemli bir konu başlığıdır fakat Ulusal Engellilik Veri Tabanı noktasında çok iyi bir noktadayız. Belki sunumda zikredilmiş ancak bu Ulusal Engellilik Veri Tabanının sağlıklı veri alabilmesi için hastanedeki kayıt sisteminin çok aktif olması lazım. Hastaneye gitmeyen

kayıt dışı engellimiz var mıdır? Yani muhtemelen... Yani yoktur demek bilimsel anlamda çok olası olmayabilir ama bugünkü sistem altyapımızda, bugünkü sağlığa erişimle, bugünkü kamu hizmetlerine erişim noktasına baktığımızda kişi başı müracaatların onlara ulaştığı bir yerde, aile hekimliği sisteminin hemen yanı başımızda olduğu bir sistemde kayıt dışı kalan engellimiz olma ihtimali çok çok düşük. O nedenle bizim idari kayıtlar üzerinden yaptığımız Ulusal Engellilik Veri Tabanında bugün 2 milyon 300 bin engelli kardeşimizin il bazlı veri kayıtları elimizdedir. Buradaki engel gruplarına göre de hangi engel grubu oldukları da bellidir. Buna göre de hizmetlerimizi çeşitlendirmeyi ve yaygınlaştırmayı ve yatırımlarımızı buna göre planlamayı yapacağız, yapıyoruz.

Kısaca hani bugün şu sorulara verebileceğimiz... Mevzuat konusunda, yeni mevzuat gerekiyor mu? Tabii bu tür hizmetler birçok paydaşlı hizmetler, bütün kamu kurum ve kuruluşlarını da ilgilendiren hizmetler, engellilere yönelik yapılan hizmetler. Burada en önemli şey aslında koordinasyon yani bu koordinasyon belki bakanlıklar düzeyinde bir araya gelerek mevzuat çıkarmak için yapılıyor, doğru fakat en önemli koordinasyon ildeki hizmet sunucuları tarafından yapılacak koordinasyon. Bunun için de yine Sağlık Bakanlığı, Aile Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Belediyeler Birliğiyle birlikte yapılan bir protokol çerçevesinde illerde valiliğin başkanlığında evde sağlık ve sosyal hizmetler komisyonları kuruldu. Aslında bu komisyonlar çok önemli komisyonlar fakat bu komisyonun daha aktif olması lazım. Yani her ilde kurulmuştur belki ama aktivitesi açısından baktığımızda daha aktif olması lazım. Bu komisyon ayda bir toplanır, sekreteryasını Sağlık Bakanlığı yapar, burada hem belediye, yerel yönetim vardır hem Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ilgili üç genel müdürlüğü de katılım sağlayabiliyor; İŞKUR, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Aile, Çalışma ve Sosyal İl Hizmetler Müdürlüğü. Yine, sivil toplum kuruluşları katılabiliyor ve valiliğin başkanlığında yürüyor. Bu komisyon bizim için çok önemli çünkü bu komisyonda öngörülen bir yazılım da var yani hizmetlerin tek elden yürütümünü sağlayacak bir yazılım öngörüsü var. Bu yazılım birkaç ilde pilot olarak uygulandı, mesela Bolu'da, Düzce'de. Bu sistem entegrasyonunu sağlarsak hizmetlerin etkin ve verimli şekilde verilmesi sağlanacaktır. Mevzuatsal anlamda bunlar yapılmış fakat uygulamada sorunlarımız var. Yani biz daha çok uygulamayla ilgili aksaklıkları görüyoruz. Bu açıdan kaynak yönetimi noktasında da bu koordinasyon, il bazlı koordinasyon önemli. Bu konuda da inşallah süreçte daha etkin bir şekilde olunur.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bu il bazlı evde sağlık komisyonuydu değil mi ismi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Evet.

BAŞKAN – Peki, 81 vilayette var bu.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Evet.

BAŞKAN – Peki, 81 vilayetteki verileri nereden takip ediyoruz, hangi kurum yapıyor? Yani Sağlık Bakanlığı mı, siz mi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Normalde kuruluş senaryosunda olan, il bazlı kurulan bu komisyon, ildeki oluşan sorunları orada çözmeye yönelik bir komisyon.

BAŞKAN – Güzel bir şey aslında.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Bunun bir veri tabanıyla entegrasyonu söz konusu. Henüz bu ayağı olmadığı için il bazlı verileri biz göremiyoruz. Daha doğrusu, bu ayağı oluşmamış henüz. Fakat, hizmet üretilen... Şöyle ifade etmek lazım, şimdi, Ankara ilindeki komisyona gelecek konu nedir? Ankara'da evde bakım desteği verdiğimiz, bizim hizmet verdiğimiz engelli kardeşimiz ve ailelerinin sorunları, evde sağlık hizmeti sunan Sağlık Bakanlığının

hizmete ilişkin sorunları; bunlar o komisyona geliyor. Bunlar aslında kayıt sisteminde var mı? Var. Yani, hem engelli kardeşlerimiz bizim kayıt sistemimizde var hem Sağlık Bakanlığındaki hizmet sunulan bireylerin kayıt sistemi var. Fakat, bu kayıt sistemlerinin birbiriyle konuşması ve entegrasyonunu konuşuyoruz. Yine, sosyal yardımlarla ilgili, bir bütünsel sosyal yardım kayıt sistemimiz var. Burada hem belediyenin hem Kızılayın hem diğer sosyal yardım yapanların bütün verilerinin toplandığı bir veri tabanı var, bu şu anda aktif. Bu veri tabanına diğer verilerin de eklenmesiyle kısa sürede bunu sağlayacağız, sağlanmalıdır. Bu şekilde olunca biz veriyi merkezde de görebilecek duruma geleceğiz. Burada komisyonların daha aktif olması lazım. Aktivite olunca... Veri tabanlarının bugün çok kolay entegrasyonu yapılabilir. Bizim bu ulusal engelliler veri tabanından online veri çekiyoruz, Sağlık Bakanlığından online çekiyoruz, İŞKUR'dan çekiyoruz, Sosyal Güvenlik Kurumumuzdan çekiyoruz. Yani bu ulusal veri tabanımız şu anda aktif ve veriler online veriler olarak geliyor. E-rapor sistemi de devreye girdiği zaman –ki girdi artık- oradan da sağlıklı bir şekilde raporu çekiyoruz ve artık biz engelli kardeşimizin nerede olduğunu, hangi semtte, hangi mahallede olduğunu kolayca görebiliyoruz, bu noktada sistem altyapımız hazır, süreç içerisinde bunu kamuoyuyla da peyderpey paylaşacağız.

BAŞKAN – Yani, bu evde sağlık komisyonu ile ilgili bir ortak şeyi inşallah hep beraber bir tartışmamız lazım. Bu, valilerin inisiyatifine kalmış, validen valiye değişir. Ben de bu tür şeylere çok başkanlık yaptım, öyle olmamalı -biraz sonra arkadaşlarımız da konuşacak zannediyorum- çünkü evde bakım olayı çok önemli bir şey, biraz eksiklerimiz olarak gözüküyor, onu çözmemiz lazım. Tabii, o durumu da, o başarıyı da buradan da görelim yani, ildeki başarıları da buradan görebilelim. Böyle bir sistem inşallah kurarız. Diğerlerini yapmışız, bunu da yaparız.

Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben de çok verimli bir sunum olduğu için teşekkür ediyorum. Çok değerli ve kaliteliydi sunumlarınız, sağ olun.

Şimdi, biraz önce Genel Müdürümüz telaffuz etti ama notlarıma aldığımı göre doğrulamak için soruyorum: 2 milyon 300 bin engelli sayısı, şu anda ülkemizde tespit edilmiş engelli sayısı... Doğru anladım değil mi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Yani engellilikle ilgili yapılan en yaygın çalışma, hane halkı tespitiyle ilgili yapılan TÜİK çalışmasıdır. Oradaki çalışmadaki engel tanımlaması, fonksiyon kayıp tanımlaması çok geniş bir yelpazedir. Bugün yaşlılığa bağlı bir kireçlemede de engel olarak kabul edilebilir. Artık yurt dışında fonksiyonunuzu eğer bir aparatla, bir teknolojiyle tamamlamışsanız bunu engel tanımından bile çıkaran felsefeler var. Burada bir yetki kaybından bahsediyoruz. Bizim 2 milyon 300 bin dediğimiz veri tabanımızdaki kayıtlı sistem tamamen sağlık raporuna dayalı, tamamen kayıt altında olan sayıdan bahsediyoruz. Evet, şu anda 2 milyon 300 bin kayıtlı verimiz var. Bu, bütün kamu kurum ve kuruluşlardan elde edilen sağlıklı, net verilerdir. Bunu biz ayrıştırılmış veri hâline getirmeye çalışıyoruz. İl bazlı verilerimiz oluştu. Mesela, il bazlı verilerimizde engel durumuna göre, ortopedik engelli, zihinsel engelli, ruhsal engelli gibi tanımlamalar var ama daha az engel gruplarına indiğiniz zaman serebral palsi dersiniz, Down sendromu dersiniz, şizofren dersiniz veya birçok engel grubumuz var. Şimdi, bunlarla ilgili aslında sağlık raporlarındaki ilgili sekmelerde detaylar oluşturulup o şekilde alınması en sağlıklıdır. Bir de çoklu engel durumları vardır. O nedenle, engellilikle ilgili tam bir gruplandırma ve ona göre tasnif yapmak yüzde 100 spesifik doğruluk anlamında olası olmayabiliyor fakat hizmet üretmek anlamında şu anda çok sağlıklı ve yeterli bir veri tabanı oluşmuştur. Biz bunun üzerine yeni hizmet modelimizde özellikle evde bakım ve evde sağlık bakım destekli gündüz bakım merkezleri açıyoruz çünkü kurumsal

bakımdan mümkün olduğu kadar uzaklaşarak kişinin kendi sağlıklı ortamında, ev ortamında yaşaması ve bakım yükünü hafifletmek açısından da gündüz bakım merkezlerini açıyoruz. Mesela, evde sağlık Türkiye’de çok önemli bir hizmettir. İskandinav ülkeleri dâhil, Avrupa ülkelerinin tümünü inceleyiniz, Türkiye’deki kadar yaygın, bütün vatandaşa dokunan, ücretsiz olan başka bir evde sağlık sistemi yok, net söylüyoruz. Niçin? Türkiye’deki evde sağlık hizmetinin bir özelliği var. Bir defa, kişinin yaşadığı yerleşke neresiyse, kırsalda, yaylasında, mecrasında, köyünde, kentinde tüm vatandaşlara erişim sağlanıyor. İkincisi, bu hizmetlerin tümü ücretsiz veriliyor, Sosyal Güvenlik Kurulu tarafından yani bizim Bakanlığımız tarafından finanse ediliyor ve üçlü bir sistem altyapısı var: Birincisi, mobil araçlarla hizmet veriliyor, bu Toplum Sağlığı Merkezi üzerinden veriliyor. İkincisi, aile hekimliği üzerinden verilen bir evde sağlık hizmeti var. Her aile hekimi kendisine kayıtlı evde sağlık hizmeti ihtiyacı olan bireye ev ziyaretleri yaparak bu hizmeti sunuyor. Üçüncüsü, hastanelerde kurulmuş evde sağlık birimleri var ve şu anda 6.675 personel evde sağlık hizmeti sunuyor. Yani bu rakam önemli bir rakam bence. Yine, sağlıkta, ağız, diş sağlığı hizmetleri de sunuluyor evde sağlıkta. Yani ağız diş sağlığı hizmetlerini birçok Avrupa ülkesi geri ödemeye almamışken Sosyal Güvenlik Kurumu hem bunu geri ödemeye almış hem de evde sağlık hizmetinde yatağa bağımlı kişilere ağız bakımı ve ağız ve diş sağlığı hizmetlerini de sunmakta. Bu konuda da evde sağlık birimleri oluşturulmuş. 177 diş tabibi, 571 personelle 71.429 hastaya evde sağlıkta ağız diş sağlığı hizmetleri sunulmuştur ve bu hizmetler sunuluyor. Şu ana kadar evde sağlık hizmetlerinden faydalanan –ki bu faydalanan engellilerdir, yaşlılardır, yatağa bağımlı kişilerdir, kas hastalarıdır, kanser hastalarıdır- 1 milyon 337 bin 423 vatandaşa evde sağlık hizmeti sunuldu. Şu anda aktif evde sağlık hizmeti alan engelli ve yaşlımız 417.034, 437 bin vatandaşımız aktif sağlık hizmeti alıyor. Kaç ekiple bu hizmet veriliyor? 2.194 ekip bu hizmeti veriyor. Yani hem hastanedeki ekipler hem toplum sağlığındaki ekipler bu şekilde hizmet veriyor. Hastanelerin hemen hemen tümünde evde sağlık ekipleri var. 673 hastanede evde sağlık birimi var. 444 38 33 no’lu telefonla 7/24 saat erişim var. Yani aradığınız zaman size karşılanıyor ve hemen hizmetlere erişim sağlanıyor. Bu açıdan, evde sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi, oradaki sağlığın yanında sosyal destek hizmetlerinin verilebilmesi için bizim Genel Müdürlüğümüzün de Evde Bakım Desteği Projesi’yle hem maddi finansman sağlanıyor engellimize hem engellisine bakan bireye yönelik sosyal destek projeleri yapıyoruz. Hem yaşlılar için hem engelliler için yerel yönetimler üzerinden proje desteği yaparak bunu yaygınlaştırmak, gündüz hizmet birimlerini de sisteme ekleyerek gündüz bu hizmete ihtiyacı olan engellimizi merkezimize alarak orada gün içerisinde hizmetlerini, aktivitelerini, kültürel, eğitsel beceri kazandırma faaliyetlerini yaparak bir nevi hem adanmış hayatların omuzundaki yükü hafifleteceğiz hem de orada istihdamdan kopan aileler var -yani engellisine bakmak için aktif iş gücünden ayrılan, işini engellisine vakfeden- bu ailelerin de tekrar istihdama dönmeleri noktasında çalışmaları yürütüyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, buyurun.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Ben çok teşekkür ediyorum. Gerçekten her konuya değinilmiş ve çalışılmış durumda. O anlamda her iki kuruma da, arkadaşlara Bakanlık nezdinde teşekkür ediyorum. Sadece bize takdim edilecek raporda yüzdelik oranı olarak belirtirlerse yani kaç tane işe alım yapılmış, bir sürü rakam verdiniz ya, onları oransal olarak da belirtirseniz memnun oluruz diye söylemek istiyorum.

Bir de, tam da en son Müdürümüzün söylediği konuyu belirtecektim çünkü bize gelen talepler arasında bu arttı, önceden hemen hemen hiç yoktu ama, anneler diyor ki: “Ben çocuğuma bakmak zorunda olduğum için çalışamıyorum. Ama eşimin maaşı da yetersiz ve hep bu şekilde devlete yük olmak istemiyorum. Emeklilik şartları bize kolaylaştırılırsa, emeklilik yolu açılsa emekli olmak istiyoruz. Bu konuda bir çalışma yapılsın.” taleplerini iletmış oluyorum.

Online veri tabanında e rapora geçilmiş, bu ÇÖZGER’le, e-Rapor sistemiyle veri tabanının paylaşımına açılmış olması da aslında şu ana kadar bize iletilen birçok problemi de çözmüş olacak. O yüzden ben onların tamamını iletecekken silmiş durumdayım.

Çok sağ olun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Engellisine bakan ailelerin erken emeklilik konusu, biliyorsunuz, mevzuatsal anlamda hayata geçmiş bir konudur. Sadece orada anneyi emekli ediyoruz erken. 5 yılda 1 yıl gibi bir erken emekliliğe yansıyan gün sayısı var. Şu ana kadar da erken emeklilik için başvuran 11 bin aile var. Bu son ayda güncellenme ihtiyacı olan bir rakamdır ama üç ay önce aldığımız rakam. 4 bin annemiz de erken emeklilikten faydalanmış. Fakat talepler bunun daha da mı iyileştirilmesi konusunda bilemiyorum ama erken emeklilikle ilgili uygulamamız var.

İstihdam konusunda da aslında kamudaki istihdam oranlarını biliyoruz. Yani kamudaki çalışan personel sayısının yüzde 4’ü kadar engelli istihdamı söz konusu. Devlet Personel ve bizim Genel Müdürlüğümüz tarafından çok yakın takip edilen konulardır engelli kadrosu.

Yine özel sektördeki istihdam konusu: 50’den daha fazla çalışanı olan iş yerleri ki Türkiye’de, tabii, biliyorsunuz, 1 milyon 900 bine yakın iş yerimiz var. Fakat bu iş yerlerimizin yüzde 99’u KOBİ, yani küçük işletmeler. Biz şimdi burada çalışıyoruz, bakıyoruz, 50’den daha fazla çalışanı olan iş yeri sayısı 19 bin. 50’den daha fazla çalışan iş yeri sayımız az. O nedenle, burada çalışan sayısı üzerinden yüzde 3 gibi bir kota uygulanıyor. Fakat birçok iş yerimiz kotanın daha üzerinde engelli çalıştırıyor. Bunları da ödüllendirmemiz gerektiğini düşünüyoruz. Biz onları da programlarımızda ödüllendiriyoruz. Bu konuda yakın ve sistematik bir takip olduğunu söylemek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Soracaklarımdan biri de, şimdi erken emeklilikten falan çok fazla yararlanamıyorlar çünkü 5’e 1 yıpranma payı gibi düşünürseniz aslında çok faydalı değil gibi. O yüzden, acaba bunlara, annelere özellikle part-time çalışma imkânı, esnek çalışma saatleri getirilebilir mi? Bizden özellikle rica ediyorlar. Çocuklarımız eğitimdeyken çalışsak daha rahat ederiz, yani part-time çalışabilir miyiz veya gece çalışma imkânı, vardiya imkânı, bunları sunma imkânımız var mı çalışanlara?

Bir de özellikle zaten genelde hizmetlerini kamudan alıyorlar bu engelli öğrencilerimiz özellikle öğrencilik zamanında. Bunların annelerinin, velilerinin bu merkezlerde istihdam edilme imkânı olabilir mi kamu görevlisi olarak benzer iş nedeniyle?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdür.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Tabii, Bakanlığımız özellikle esnek çalışmayla ilgili, part-time çalışmayla ilgili ciddi çalışma yaptı ve bunların bir kısmı mevzuat hâline geldi. Kamuda da bu çalışmalar yapılıyor. Yani burada biz tabii ki engellimize bakan anne veya babanın veya kardeşin, bazen de kardeş bakıyor, istihdama katılmalarını önemsiyoruz. Bu açıdan Sosyal Güvenlik Kurumumuz üzerinden de yapılan bir projeyle sadece engelli

değil aslında çocuğuna bakan anne de iş hayatından kopuyor. Orada onların bir bakıcıyla çocuğuna bir bakıcı temin edilmesi ve annenin tekrar işe erken dönmesi projesine şimdi engelli ve yaşlısına bakanı da ekleyerek bir proje yürütülüyor. Burada tabii ki istihdam imkânları sağlansa, engellisine bakan birey bir nevi bakımla ilgili belli bir tecrübe kazanmış olur.

“Tecrübesinden faydalanarak bizim kamudaki engelli kurumsal bakım merkezlerimiz ve diğer merkezlerimizde çalıştırılabilir mi?” sorusu... Bu konuda tabii kamu alım mevzuatı bellidir, kamuda istihdamla ilgili süreç bellidir. Eskiden taşeron diye ifade ettiğimiz hizmet alımı modeliyle çalışma imkânı varken şimdi artık kadrolu işçi sıfatıyla çalışabiliyorlar. Bunun da belli kriterleri var, belli şartları var. Bunun dışında istisna bir metot geliştirilebilir mi? Bu üzerinde çalışılabilecek bir...

BAŞKAN – Bir yasal düzenleme de yapılabilir, biraz çalışalım.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Benim söylemek istediğim şeydu: Bunlar zaten kamuda çalışıyorlar, istihdamları başka dairelerde, başka bölümlerde. Yer değişikliği sebebiyle...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZMAN DR. ORHAN KOÇ – Aktif çalışmanı diyorsunuz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Evet, aktif çalışanlar.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Yani memur olup da kamuda çalışırken engellisi olan bireye... Tabii orada bir mesai düzenlemesi var. Yani ...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Pozitif ayrımcılık yapılarak bunlara nakil ya da iş değişikliği istediği zaman öncelik verilebilir mi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Aslında bununla ilgili kamu idaresinde düzenlemelerde hem mesaiyle ilgili bir pozitif düzenleme var -burada Daire Başkanımız da ifade edebilir- hem de idareye bırakılmış inisiyatif alanları belki var. Bu konuda, yani ayrı bir çalışma gerekebilir. Yani kamuda çalışırken, kamuda part-time çalışma gibi... Orada farklı gerekçelerle belki çalışılıyor, burada engellisi olana, engellisine bakan çalışana mesaiyle ilgili bir...

BAŞKAN – Bu yasal bir düzenlemeyi gerektiriyor. Biz bu notumuzu alalım.

Başka var mı?

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Var, izin verirsiniz.

BAŞKAN – Tabii, buyurun, ne demek...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de Sayın Başkanım, sizinle birlikte ekip olarak gittiğimizde, Vildan Hanımla birlikte gittiğimizde gördüğümüz bazı sorunlardan biri de çocukların okullarda servislere binmek istememeleriydi çünkü anneler servise bindirmekte zorluk çekiyorlardı ve biz de şöyle bir öneride bulunabilir miyiz diyoruz sizlere. Servise bindirmek yerine bu okullara yakın bölgelerdeki evlerde otursalar kira yardımı yapabilir miyiz bu kişilere servis ücreti vermek yerine?

Hatırlarsanız böyle bir öneride bulunmuştuk.

BAŞKAN – Dediler de Sayın Genel Müdürüm ne desin buna şimdi yani? Biraz şey.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Çünkü servis ücreti zaten devletimiz tarafından ödeniyormuş ama bunu isteyen kira yardımı olarak kullanabilir mi okula yakın olarak?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Şimdi, biliyorsunuz, bu örgün eğitime katılımı desteklemek bizim en önemli hedefimiz. Kaynaştırma diye ifade ettiğimiz bir eğitim var, bir de özel eğitim sınıfları var, bir de normal örgün eğitimde hizmet alan kardeşlerimiz var.

Burada özel sınıflarda eğitim alan öğrencilerimizin ücretsiz servis hakkı söz konusu. Biz bunu finanse ediyoruz ama Milli Eğitim Bakanlığı üzerinden hizmet alınıyor. Burada bir değişiklik yapılabilir mi? Biz buradaki değişikliğin biraz daha örgün eğitime olan teşvik, kaynaştırma eğitimi olan teşvik noktasında yapılmasını daha sağlıklı buluyoruz. Çünkü engel...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Burada bir değişiklik olmayacak Genel Müdürüm, sadece “Servis saatine yetiştiremiyoruz çocukları” diyor çünkü.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Yok ben hazır bu konuya girmişken...

BAŞKAN – Başka konuya geçti.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Hazır konu gelmişken şundan bahsetmek istedim. Çünkü şu anda biz özel sınıfa giden engelli öğrencilere destek veriyoruz fakat politikamız nedir? Normal örgün eğitime gitsin, normal sınıfa gitsin, kaynaştırma dediğimiz sınıflar yaygınlaşsın. Fakat bunların servis desteğini şu andaki mevzuat gereği veremiyoruz. Bu konuda bizim politikamızı kaynaştırmadan yana pozitifleştirmemiz gerekiyor ve bu konuda bir çalışma yapıyoruz ama kişilerin okulun yanında bir ev tercihleri bireysel tercihtir aslında yani kendisi için böyle bir şeyi bireysel yapabilir.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ama buna devlet olarak katkı verebilir miyiz?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Ama oradaki kiralar yüksektir, bu kiradan dolayı gelemiyordur, servis ücretini buraya verebilir, bu da bir mevzuat değişikliğini gerektirir. Oradaki servis oranını oraya verebilir miyiz konusu. Biz burada sadece bu konuyu notlarımıza alıp değerlendirmek için bakarız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de İŞKUR’a sormak istiyorum: İşsizlik oranını engelliler için yüzde olarak verebiliyor muyuz?

Bir de TYP programına yerleşmiş engellilerimizi sürekli hâle getirmek için İŞKUR kendisi plan yapabilir mi? Çünkü bunlar bize yeniden bir iş imkânı için tekrar başvuruyorlar. Bunu İŞKUR üzerinden düzeltme imkânınız olamaz mı?

BAŞKAN – Buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Şimdi, öncelikle şöyle söyleyeyim: Tabii, engellilerin işsizlik oranını bizim vermemiz doğru değil, TÜİK işsizlik oranını açıklıyor. Onların bir çalışması var mı?

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben size İŞKUR’dan iş isteyip de engelli olanların oranını soruyorum.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Onu çıkarırız, notlarımıza alıyoruz, şu an yanımda yok, onu çıkarırız Sayın Vekilim.

BAŞKAN – İyi olur.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – TYP’yla ilgili de şöyle: TYP’ler malum, aslında geçici programlar yani biz en fazla altı ay veya dokuz ay, en fazla dokuz ay uyguluyoruz. Uyguladığımız programlar mahiyeti itibarıyla da geçici programlar. Biz bunları sürekli yaptığımız takdirde mevzuatsal olarak ileride sıkıntıya düşebiliriz yani bu insanların kalıcı istihdama dönük devlet işçisi olma durum söz konusu olur. Dolayısıyla, böyle bir şey giremiyoruz. Bu adı üzerinde, bir program. Kişiler geçici süre de olsa bir gelir elde etsin, iş gücü piyasasına girebilmeleri için arada bir süre olsun daha sonra da kalıcı işlere dönsün diye uyguladığımız ve vasıfsız işleri yaptırdığımız programlar. Dolayısıyla, öyle bir çalışmamız şu an itibarıyla yok. Döndürdüğümüz takdirde de bunlar ileride mahkemelerde dava konusu olup “Biz kamu işçisiyiz, on iki ay çalışıyoruz. Yani diğer çalışanlardan ne farkımız var?” diye iddialar ortaya çıkabilir. O noktada şu an bir çalışmamız yok.

Bir de buna ilaveten az önce bir sayın vekilimiz de ifade etmişti kota oranlarının takibiyle ilgili, herhâlde dışarı çıktı, ama sizlere bir bilgi vermiş olayım Komisyon üyelerine. Genel Müdürümüz de ifade etmişti, kota oranlarının takibinde elimizden geldiği kadar hassas davranıyoruz İŞKUR il müdürlükleri olarak. Zaten baktığımızda da hem özel sektörde hem kamu sektöründe zorunluluğun üzerinde çalıştıran kurumlarımız ve iş yerlerimiz var. Genel oranı sizlere ifade edecek olursam da kamuda yüzde 90 civarında bir doluluk oranı var. Aslında kamuda açığımız yoktu fakat malumunuz geçen sene taşeron işçilerin kadroya geçmesiyle beraber bazı açıklar ortaya çıktı. Onlar şimdi peyderpey kapatılıyor yeni alımlarla beraber çünkü o da belli bir prosedür gerektiriyor kadro alınması, bunların ilanı, işe yerleştirmeleri. Özel sektörde de genel oranımız, kapatma oranımız yüzde 91 yani bu da oldukça yüksek bir oran. Burada tabii şu da var, biz elimizden geldiği kadar devlet olarak takibini yapıyoruz ama özel sektörde maalesef bazı kurumlar, bazı kuruluşlar, bazı işletmeler çalıştırmak istemiyorlar. Yani diyorlar ki: “Biz engelli para cezasını vermeye razıyız, çalıştırmak istemiyoruz.” şeklinde yaklaşımları var. Bu kapatılmamanın yani bu yüzde 8-9’luk oranın da çoğu aslında buradan kaynaklı. Bu noktada sizlere bilgi vermek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de son olarak... Sağlık kurulu raporlarından bahsettik. Bu engelli vatandaşlarımızın en büyük sorunu normal vatandaşlarla birlikte aynı gün o raporu almaya çalışmaları. O yüzden bu sağlık kurulu raporlarının ayrı bir klinikte yani ayrı bir koridor olabilir yani bakanlığımızın düzenlemesiyle belirli saatte...

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığının.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – ...örneğin onları aynı anda 5 komisyon doktorun görebileceği şekilde planlanması lazım ki o rapor aslında -ben doktorum- eminim ki bir dört saatlik zaman içinde alınabilir. Bazılarında daha da kısa olabilir ama daha çok hastane içindeki koşuşturma nedeniyle daha uzuyor bu işler. Bizim amacımız bu engellilerimizin tabii ki tüm vatandaşlarımız gibi işlerini kolaylaştırmak. Hani bu imkânlarımızı sağlayabilir miyiz? Sağlık raporlarını ayrı bir klinikte ve bir komisyonun aynı anda göreceği şekilde?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben tabii, bunu bizzat yaşadım, hastanede çok kötü dağınıklık var ama bunu tabii Sağlık Bakanlığıyla yeniden gözden geçireceğiz. Arkadaşlarımız da not ettiler zaten.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ama genel müdürlüğümüzün isteği olursa daha iyi olur.

BAŞKAN – Tabii, beraber bu konuyu değerlendireceğiz sonra, komisyonumuzun çalışma esnasında hem Sağlık Bakanlığı yetkilileri hem de arkadaşlarımız gelecekler. Bu çok önemli bir konu. Yani bunun en güzel şeklini bulmamız gerekiyor. Tabii, rapor süreleriyle ilgili de bence yeniden onu tekrar gözden geçirmemiz lazım. Yani biz onun üzerinde duruyoruz Sayın Genel Müdürüm, siz bir cevap verdiniz ama uygulamada çok büyük sıkıntılar var, onun üzerinde bir çalışmamız lazım.

Buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Katkı olsun diye bahsedeyim. Aslında Sağlık Bakanlığının birkaç hastanede uyguladığı çok güzel bir uygulama var, engelli ve yaşlılar için VIP uygulaması diye. Birkaç yerde uyguladı ve onu güzel sunum hâlinde de görmüştük. Yani engelli kardeşimiz veya yaşlımız... Aslında mevzuat da bunu amir yani hem polikliniklerde önceliklendirilmesi, polikliniklerin buna göre şekillendirilmesi hem de diğer süreçlerde refakat eşliğinde yapılabiliyorsa yapılınsın noktasında ve bazı çok güzel uygulamalar var.

BAŞKAN – Pozitif ayrımcılık.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Tabii, sağlık kurullarının da böyle bir farklılaştırma imkânı olsa çok iyi olur. O da o idarenin aslında şu andaki görevi, idarenin kendi işleyişiyle ilgili belki çözebileceği bir şey ama mevzuatta böyle bir noktaya temas etmek olabilir.

Biz aynı zamanda Birleşmiş Milletlerdeki Engellilik Sözleşmesi’nin yürütücüsü bir genel müdürlük olarak tüm kamu kurum ve kuruluşlarının aslında engellilikle ilgili yapılan iş ve işlemlerini de koordine ediyoruz, raporluyoruz ve ülkenin bu süreçlerini takip ediyoruz. Bu yönümüzle de bu konuda biz de takipçisi olacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir soru daha sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

Kusura bakmayın acele ediyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Kamu spotlarında süreklilik göremiyoruz. Yani bunların sürekli hâle getirilmesi lazım. Sadece özel haftalarda değer veriliyor, onun dışında kamu spotu devam etmiyor. Yani otizm konusunda olsun, Down sendromunda olsun hani belli dönemlerde çıkıyor. On iki ay boyunca düzenli olarak kamu spotlarının devam etmesi, sürdürülebilir olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Bu çok güzel bir öneri, teşekkür ediyoruz gerçekten. Bu bizim kayıtlarımıza sağlam bir şekilde girsin.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Bu konuda kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Sayın Bakanımızla birlikte Kültür Bakanımızın da başkanlığında, RTÜK Başkanımız ve ilgili genel müdürlerle birlikte bir toplantı yaptık. Burada RTÜK de çok güzel bir yönetmelik hazırlıyor. Bu yönetmelikte de son noktaya geldi. Gerçekten hem görsel medyada hem yazılı medyadaki işitme engelli ve görme engelli kardeşlerimizin bilgiye erişimi konusunda çok ciddi sıkıntılar var. Bunların giderilmesi noktasında çok düzgün, çok mükemmel bir yönetmelik hazırlandı. Orada biz kamu spotları ve kamu spotlarının kamuoyundaki ya da vatandaş üzerindeki etkilerini biraz konuşarak şu noktaya geldik: Tamam, kamu spotları olsun, izlenme sıklığının olduğu dönemlerde yayınlansın yanı sıra özellikle dizilerde veya diğer çok izlenen yapımlarda konunun pozitif bir yaklaşımla işlenmesi yani direkt bir mesaj şeklinde değil de senaryo içerisinde bir kurguyla işlenmesi konusunda çalışma

noktasında mutabık kalındı. Bunlar da süreç içerisinde aktif hayata gelecek. Hemen bizden sonra da senaristlerle toplantı yapıldı, bu konu onlara da izah edildi. Bu konu bu boyutuyla Genel Müdürümüz tarafından da yakından takip ediliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) - Bu ÇÖZGER’le ilgili... Çocuk hastalıkları uzmanıyım ben. İleri düzeyde özel gereksinimi var, raporu aldı bir yıl, bir yıl sonra eğitim ve fizik tedaviden faydalandı, hafif düzeye düştü, yardım kesildi yani yaşı büyüdü, biraz eğitimin ve fizik tedavinin katkısıyla, sonra tekrar geriledi. Acaba bu bir kısır döngüye girer mi, bu konuda bir tedbir var mı bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, çok kısa olsun, çünkü bizim Genel Kurul da başlıyor, söz alacak arkadaşlarımız da var.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Burada aslında ÇÖZGER’in mantığı, kliniği takip eden hekimin kararına bırakıyor süreci. Orada belli rehabilitasyon hizmeti almış bir engelli gereksinim düzeyi bir alt gereksinime düşüyorsa ve bu hizmetlerden mahrum olarak tekrar kliniğinin kötüleşmesinin söz konusu olacağını düşünüyorsa hekim, burada raporu uzatması, gereksinim düzeyini aynı tutması noktasında klinik bilgisiyle karar vermelidir. Çünkü biz düzenleme yaparken klinik süreçlerde hekimin insiyatif ve hekim kararına herhangi bir farklı bir kısıt da getiremeyiz. Ben de çocuk cerrahisi uzmanıyım yani orada hekim hakikaten kendi karar verecek, bu hizmetlerin bir yıl daha, iki yıl daha, beş yıl daha, on yıl daha aynı düzeyde alması gerektiğini düşünüyorsa o raporuna on yıllık süre de koyabilir, beş yıl da koyabilir, bu tamamen oradaki komisyonun takip eden... Onun için ÇÖZGER’de takip eden hekim “ÇÖZGER hekimi” diye ifade ediliyor yani bunu birisi sahiplenmesi lazım, çocuğun klinik gelişimini gerçekten takip eden biri olması lazım. Bugün bu hekime gittin yarın bir başka hekime gittin olmaz, o nedenle mantığı böyle yani inşallah süreçte de böyle olur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle hoş geldiniz, her iki kurumumuzun da çok değerli temsilcilerine teşekkür ediyorum bilgileri için.

Şimdi benim şehrimde olan engelli dernekleriyle yapmış olduğum görüşmeler sonucu bana iletilen birtakım sorunlar var, onları size aktarmak istiyorum buradayken. Malumunuz bu hastanelerde, alışveriş merkezlerinde engelli otoparkları var ve engelli ÖTV indiriminden yararlandırılmış ağır engellilerimiz var, yüzde 60 ile 90’a yakın raporu olanlar bunlardan yararlandırılıyor. Ancak işitme engelli vatandaşlarımızın yüzde 40’la 70 aralığında aldıkları sağlık kurulu raporunda raporu ÖTV indirimlerinden yararlanmalarına engel. Ekstradan da bir işitme engelli bu engelli otoparkını kullandığı zaman cezai müeyyideye tabi. Ruhsatına da işlenmediği için her seferinde alıp o engelli raporlarını adliye gitmek, kendini ispatlamak, tekrar geri dönmek zorunda ve bu onun için de çok ciddi sıkıntılı bir süreç oluşturuyor. Ruhsat alırken örneğin noterliğin sisteminde bir işitme engelli butonu ibaresi olması, ruhsatına bunun işlenmesi mümkün değil midir? Bu birinci sorum ve kendilerinin talepleri.

Yine, bu işaret dili tercümanları istihdamı 2007 yılında yapılmıştı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından, 2015 yılında da Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yapılan sınav ve mülakat sonucu görevlendirmeler bazı il müdürlükleri tarafından yapıldı. “Yeni bir sınav yönetmeliğiyle tekrar bir tercüman istihdamı mümkün olabilir mi?” diye sorarlar.

Son olarak da, EKPSS’yla sınava giren öğrenciler işaret dili kullanımı konusunda bir sıkıntı çekiyorlar. Örneğin görme engelli vatandaşlarımız sınav tarihinde “Okuyucu istiyorum.” dediğinde bundan faydalanabilirken işitme engellilerin böyle bir haktan yararlanması mümkün değil. Bir de işitme engellilerin kullandıkları işaret diliyle bizim konuşma dilimiz arasında İngilizce ile Türkçe dili arasındaki o anlaşılamayan farklılıklar kadar fark var. Dolayısıyla bir kelimenin anlamı bile o kadar değişirken bir işaret dili uzmanının eşliğinde sınava girmeleri mümkün değil midir? Dün sormuştum Millî Eğitimden temsilciler gelmişti ama Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının alanında olduğunu söylediler. Yine, EKPSS’ye giren öğrencilerden özellikle meslek lisesi çıkışlı olanlar, yüzde 40 ve üzeri olanlar bu sınava girebiliyorlar, yüzde 40’ın altında olan engelli raporu olan öğrenciler bu sınavdan faydalanamıyor. Dolayısıyla da istihdam alanında belki en çok onlardan yararlanabilecekken yararlanamıyoruz. Meslek lisesini bitirmiş olma, mezun olma şartı aranarak hepsinin sınava tabi tutulması, dolayısıyla o ailelerin de, çocukların da hem psikolojileri açısından hem istihdama katılmaları açısından bir katkı sağlamaz mı diye eklemek istiyorum.

Son olarak, bir de bana ulaşan bir mesaj var, çok da samimi bir mesajdı, bir Down sendromlu çocuğun annesinden geldi. Mesaj çok uzun ama belki tekrarlandı ama ben üzerinde kalmasın diye sizinle paylaşmak istiyorum bazı şeylerini. Diyor ki: “En büyük sorunumuz rapor çıkarmak, bir an önce eğitim, fizik tedavi gibi ihtiyaçları için bu rapor gerekli ama hastanelerden rapor almak, randevu almak imkânsız neredeyse. Aldık diyelim, bu sefer de işlerine geldiği gibi bir engel oranı yazıp yolluyorlar, kimine maaş bağlanıyor, kimine gerek yok deniliyor, hâlbuki hepsi aynı tanı, Down sendromu. Bunları aştık diyelim bir senelik rapor alıyoruz, rapor senesi dolmadan tekrar hastanelerde sıra çilesi, randevu alamama çilesi... Zaten hayata yenik başlayan bu çocuklarımız neden hastane koridorlarında bu eziyeti çeksinler, kromozom değiştirilebilecek bir şey değil.” Ayrıca dil terapisi konusunda da çok geç kaldığını, dil terapisinin ancak özel eğitimle verildiğini, ücrete tabi olduğunu ama bu çocukların başlangıçta bu devlet tarafından karşılanabilirse çok rahatlayacaklarını aktarmış bana, ben de buradan size aktarmak istedim.

Çok teşekkür ediyorum tekrar değerli bilgileriniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, buyurun çünkü bu konu hassas olunca öyle yapalım.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Sondan başlayarak cevap vermek istiyorum.

Engelli kardeşlerimizin almış oldukları hizmetler açısından baktığımızda hizmete erişimde diğer sağlıklı bireylerin yaşadığı sorunlardan daha fazla bir sorun yaşadıklarını vurguluyorsunuz. Bu noktada biz de ilgili bakanlıklarla görüşerek süreci takip ederiz.

Dil terapisi gibi terapilerle ilgili süreç aslında şöyle: Şimdi, Sosyal Güvenlik Kurumunun genel sağlık sigortası kapsamında engelli kardeşlerimiz devlet hastanelerinde ve üniversite hastanelerinde herhangi bir kotaya tabi olmadan her zaman hizmet alabiliyorlar. Mesela Hacettepe’ye gittiniz, solunum fizyoterapisti, Gazi Üniversitesine gittiniz, konuşma terapisti, bunları ücretsiz alabiliyorsunuz, devlet bunların tümünü ödüyor, zaten bu kapasite de en çok üniversitelerde var, Sağlık Bakanlığı hastanelerinde var. Yani fizik tedaviyle ilgili süreçlerde de tümü hiçbir yıl içerisinde kota olmadan

alınabiliyor, ister ayakta ister gündüz gelip seans şeklinde. Ve hemen hemen tüm hastanelerde de aslında rehabilitasyon hizmetleri var. Fakat dil terapisti dediğimiz yani konuşma terapisti, solunum terapisti gibi bu disiplinlerdeki insan kaynağı yetersizliğinden dolayı hizmetin yaygın bir şekilde verilemediği aşikâr bir gerçektir. Fakat üniversitelerdeki kapasiteleri genel sağlık sigortası üzerinden ödeniyor. Özel sektörden ise özellikle Milli Eğitim Bakanlığı üzerinden RAM'lara gidiliyor, özel eğitim merkezlerine gidiliyor. Buralarda da dil terapisti bulmak zordur fakat yine genel sağlık sigortası kapsamında özel fizik tedavi hastaneleri veya fizik tedavi merkezlerinden de engelli kardeşlerimiz yılda 90 güne kadar ücretsiz GSS'nin (genel sağlık sigortası) ödediği hizmeti alabiliyorlar. Hâlâ ihtiyaç olabilir mi? Olabilir. O zaman kamudan bu ihtiyacı gidermek şeklinde şu andaki işleyiş.

Tabii ki yüzde 40'ın altında EKPSS'yle işe, istihdama katılım hakkı vermek... Bizim tabii ki engellilik oranları yüzde 40'ın altındaki engelli kardeşimiz iyi bir eğitim ve iyi bir rehabilitasyon almışsa diğer bireyden ayıramazsınız bile yani belli fonksiyon kayıpları hariç belki. O nedenle o zaman bütün istihdam çağındaki kişiler üzerinden bir şeye dönebilir bu. O nedenle biz burada dezavantajlı yaşayan engelden kaynaklı, fonksiyon kaybından, beceri kaybından, yeti kaybından kaynaklı bir dezavantaj oluşmuşlara da bir EKPSS üzerinden engelli istihdamı denen bir... Dünyada da böyle uygulanıyor, bir kota konmuş oluyor.

Otopark kullanımıyla ilgili, otopark kullanımı, araç kullanımı... Aslında ÖTV indirimi ayrı bir konu, otoparkı kullanımıyla ilgili uygulama ayrı bir konu. Fakat, şimdi, burada engelli kardeşimizin sosyal hayata katılmaları bizim için önemli. Bunun için de kendisi aracı kullanamıyorsa bir başkasının aracı kullanmasıyla sosyal hayata katılımı söz konusu, otoparkta da bu şekilde bir yer tahsis var. Biz dün yine serebral palsi derneklerimizle bir aradaydık, Türkiye'nin bütün illerinden gelen derneklerimizle konuştuk. Mesela, nasıl ki ambulansın hasta taşıyorsa siren çalar, geçiş üstünlüğü vardır, hasta taşıyamıyorsa normal araçtır. Ama bizim otopark kullanımlarında engelliye hizmet amaçlıdır oralar. Bu gözle de bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü engelli yer bulamıyor. İşitme engelli otoparktan faydalansın mı? İşitme engelli ile benim aramda araç sürme arasındaki fark, sadece korna sesidir. Onun dışında araç sürmeyle ilgili ve otoparkla ilgili yaşadıkları görme engelli, ortopedik engelli veya zihinsel engelli, ruhsal engellilerdeki sorunu yaşamamaktadırlar ama bu talepleri haklı bir talep olarak da not edilebilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun efendim.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Ben sunum için teşekkür ediyorum.

Bilmediğimiz konularda bilgilendik. Devletimizin kurumlarının bu kadar itinayla çalıştıklarını öğrenmek de bir engelli annesi olarak beni mutlu etti. Benim özellikle, Başkanım, aklıma gelmişken ifade etmek istediğim, engelli haklarıyla alakalı da bizim aslında derli toplu bir sunum almamız gerekiyor çünkü engellilerle alakalı ciddi anlamda yapılan istisnalar ve düzenlemeler var. Belki o konuda da açıklar olabilir. Bu hususta bir sunum almamız gerektiğini düşünüyorum. Ona değinmek istedim.

Ayrıca, bu yüzde 40'ın altında rapor alan, sakatlık raporu alanların bu konuda ücret ödedikleriyle alakalı bir duyum aldım. Bu hususta bilgim yok. Doğru mudur, ücret ödüyorlar mı yüzde 40'ın altında sakatlığı olanlar?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Rapor ücreti mi?

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Evet, rapor ücreti.

Bir de bu özel eğitim kurumlarının sıkıntılarından bir tanesi, SGK ödemelerini vaktinde alamamaktan kaynaklanan maddi sorunlar yaşıyorlar ve çalışanlarına ücret ödemekte de sıkıntılar çekiyorlar. Bu hususta devletin kurumlarının daha hassasiyetle davranması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Şimdi, özellikle Sosyal Güvenlik Kurumunun ödemeleri takvimlidir ancak özel eğitim kurumlarından kastımız, Millî Eğitim Bakanlığı üzerinden finanse edilen özel eğitim kurumlarıdır. Onlar Sosyal Güvenlik Kurumundan ödeme almıyorlar, onlar Millî Eğitim Bakanlığından alıyorlar. Sosyal Güvenlik Kurumundan ise eczaneler, tıbbi cihaz satış merkezleri, hastaneler geri ödeme almakta. Orada da yani fatura kesiminden sonra bir ay içerisinde otomatikman ödeme yapılıyor, hatta ilaç ve tıbbi malzemeler aynı ay içerisinde yapılmakta ama özel eğitim kurumlarına, muhtemelen, Millî Eğitime bağlı engellilerimize hizmet veren özel eğitim kurumlarına, onlara Millî Eğitim Bakanlığı üzerinden ödeme yapılıyor.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Evet, ben onu ifade etmek istedim. Ödenekleri gecikiyor.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Doğrudur, ben onu not aldım. Sosyal Güvenlik Kurumu geçtiği için hemen onu izah etmek istedim.

BAŞKAN – Kayıtlara girdi.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Yüzde 40'ın altında oran alınca engellilik raporuna ücret ödeme... Aslında orada engellilikle ilgili, sağlık kurulu raporunda “engelli” ifadesi kullandığı sürece herhangi bir ücret ödememesi gerekir, uygulama hatası varsa ona bakılır çünkü orada da sağlık kurulu raporu bireysel bir tercihle alınan rapor gibi kabul ediliyor ama engelli olduğu tespit edildiği zaman hastane otomasyonu üzerinden ve hastane üzerinden herhangi bir ücret talebi olmaması gerekiyor, mevzuat böyle. Uygulama hatası varsa ona da bakılır. Bu konuda da biz ilgili bakanlıkla yine görüşürüz.

Engelli hakları konusundaki sunum... Biz bu sunumu seve seve hemen yaparız.

BAŞKAN – Çok iyi olur.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Çünkü engelli haklarıyla ilgili Birleşmiş Milletlerin ilgili sözleşmesine ilk imza atan taraf ülkelerden birisiyiz ve bu süreci çok yakın takip ediyoruz. Engelli hakları konusunda da kamu kurum ve kuruluşlarımızın yapmış olduğu pozitif noktaların tümünü sunum olarak yapabiliriz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Radiye Hanım, buyurun.

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Çok teşekkür ederim.

Değerli Başkanım, milletvekili arkadaşlarım ve Genel Müdürlüğümüzden katılan Orhan Bey'e, İŞKUR'daki Genel Müdür Yardımcımıza, bilimsel uzmanlarımıza ve STK'den katılan tüm arkadaşlarımıza ben de teşekkür ediyorum.

Gerçekten tarihi bir süreç yaşıyoruz diyebilirim. Down sendromlu, otizmlı ailelerin, böyle insanlarımızın derdine çare bulabilmek, diğer gelişim bozuklukları olan tüm bireylerimizin ve ailelerin derdine çare olmak üzere kurulmuş, gerçekten siyasetüstü, ideolojiüstü bir vicdani konu olarak ele alınmış ve böyle çalışan bir Komisyonunda Başkan Vekili olmaktan gurur duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Bakanlıklarımız gerçekten güzel çalışmalar yapmış, bugün Sağlık Bakanlığımızı, Millî Eğitim Bakanlığımızı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızı, İŞKUR’u dinledik, gerçekten bunu dert edinmiş, bilgilerini, birikimlerini, alın terini koymuş en iyisini yapmaya çalışan, samimiyetle çalışan bir süreçteyiz; bu gerçekten bizi gururlandırıyor. Bizler engellilerini evinde saklayan bir süreçten şimdi artık, nasıl topluma daha iyi kaynaştırabiliriz, tüm ailesiyle, tüm yakın çevresiyle birlikte herkes gibi nasıl normal bir yaşantıyı yaşatabiliriz, en iyisini bulmaya çalışıyoruz yani yapılan hizmeti beş yıldızlı yapmaya gayret ediyoruz. O anlamda ben siyasi partilerimizden katılan bütün milletvekili arkadaşlarımı kutluyorum. HDP’den, CHP’den, İYİ PARTİ’den ve bizim arkadaşlarımız gerçekten samimiyetle, siyaset yapmadan, gördükleri eksikliği yapıcı bir şekilde üstüne koyarak konuşuyorlar. Onlar da siyaset yapabilirler, kendi kesimlerine hitap edebilirler, bunu yapmıyorlar, bu konuda ben her birine çok çok teşekkür ediyorum. Mesela, aşı konusuyla ilgili, aşırı reddiyle yaşadığımız bir sorun var, bu konuda hem CHP’den hem MHP’den, İYİ PARTİ’den arkadaşlarımız -kendi uzmanlık alanları üstelik- bu konuda gerçekten “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz bu reddin toplumsal sonuçlarını çok açıkça burada ifade ettiler, ben nazar değmesin diyorum Komisyonumuza ve ulusal medyadan da aynı desteği bekliyoruz. Burada güzel bir birliktelik sağlanmış, gerçekten yararlı bir şey yaptığımızı bu süreçte bilimsel uzmanlarımızın bilgilerini objektif olarak koyduğu, her birimizin gerçekten daha iyi bir şey yapmak için buraya her türlü gelen bilgiyi, eksikliği özgürce konuştuğumuz bir ortamda medyanın da ulusal medyanın da bu konuda taşın altına elini koymasını, sadece bu ailelerimizi düşünerek katkı sağlamalarını, iyi şeyleri, güzel şeyleri ortaya koymalarını, yapıcı olmalarını biz buradan rica ediyoruz çünkü biz gerçekten insanlık için bir şey yapıyoruz.

Ben böyle bir girişten sonra, İŞKUR Genel Müdürümüz sunumunda “korunmalı iş yeri” dedi, onu çok açmadı; tutanaklara girsin diye, nedir, nasıldır, onunla ilgili bir bilgi istiyorum.

Aynı zamanda, sivil toplum örgütlerimizden bize gelen bazı talepler var, bazı eksiklikleri ifade ediyorlar. ÇÖZGER için var. ÇÖZGER gerçekten bu ailelerin işini çözmek için, kolaylaştırmak için var. ÇÖZGER yani “Çözeceğiz, gelin.” anlamında, aslında R’yle bitiyor ama böyle bir çağrışım da yapıyor. Çok güzel düşünülmüş. Geçiş sürecindeki bazı aksaklıkları bana ifade ettiler. Rapor almada sıkıntı yaşadıklarını söylediler. Bu birikilmişliği çözebilmek için de önerileri oldu -kendileri de aramızda- eski raporlar üzerinden bir müddet devam edebilirler diye düşünüyorlar. Sahada yine sivil toplum örgütlerinden böyle ailelerin bazı talepleri var. Mesela “Bir engelli bireyi olan ailede anne ya da baba ameliyat olacak -daha çok anne üzerinden- böyle bir durumda o çocukla kim ilgilenecek? Bu süreçte yerel yönetimlerin de katkısıyla bir şey yapılabilir mi?” diyor.

Bir de ayrıca, çalışan anneler yani engelli yavrusu olan aileler diyor ki: “Gelir vergisine girmese bizim aldığımız ücretler, nasıl olur?” diye böyle bir önerileri var.

Ben şimdiden Komisyonumuzun çok çok iyi şeyler yapacağına, derde derman olacağına, şifa getireceğine inanıyorum.

Şimdiden teşekkür ediyorum herkese emeklerinden dolayı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, galiba sizinle ilgili, siz buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Sayın Başkanım, çok hızlı geçtim sunumu ayrıntıya girmeyeyim diye.

Şimdi, korumalı iş yeri desteğimizi, proje desteklerini biz Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzle beraber yapıyoruz. Şöyle ki: Engel türlerine göre iş gücüne katılması daha zor olan zihinsel, ruhsal, duyuşsal engellilerin özel durumlarını dikkate alarak iş gücü piyasalarında kalıcı olmaları için, mesleki rehabilitasyon ve istihdam oluşturmak için devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklendiği ve çalışma ortamının özel olarak düzenlendiği iş yerlerine korumalı iş yerleri diyoruz. Bununla ilgili projeleri de, az önce ifade ettiğim gibi, İŞKUR ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak beraber değerlendiriyoruz. Projelerimizle engelli kişilerin haklarını savunan sosyal tarafların özellikle desteklenmesi, engelli istihdamının altyapısının geliştirilmesi, iş gücü piyasasında normal şartlar altında çalışması zor olan zihinsel ve ruhsal engelli kişilere istihdam ortamı oluşturması amacıyla engelli korumalı iş yerleri oluşturulması, yaygınlaştırılması ve bu tür işletmelerin sayısının ve etkinliklerinin artırılması ve engelli istihdamının artışının sağlanmasını amaçlıyoruz.

Korumalı iş yeri desteği alabilmesi için bir iş yerimizin, sadece korumalı iş yeri statüsü belgesi olması lazım. Bu işletmeler başvurabiliyorlar ve ilgili yönetmeliğe göre de 15 yaşını tamamlamış, kurumumuza kayıtlı olan, en az yüzde 40 oranında zihinsel ve ruhsal engeli olan 8 bireyin çalıştığı bir iş yeri olması gerekiyor.

BAŞKAN – Yeterli Sayın Genel Müdürüm, zaten notlarınızda var. Onu da biz burada değerlendireceğiz.

Teşekkür ediyoruz.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BEKİR AKTÜRK – Bu arada, Sayın Başkanım, izniniz olursa, az önce bir vekilimiz engellilerde işsizlik oranını sormuştu. TÜİK'ten veriye baktık. En son 2011'de yayınlanan bir nüfus ve konut araştırması sonuçları var. Burada 2011 yılında tüm nüfustaki işsizlik oranı yüzde 7,9 iken, engelli nüfusta bu oran yüzde 8,8. Böyle bir veriyi de sizlerle paylaşmış olayım.

Aynı zamanda, kurumumuza kayıtlı engelli vatandaşlarımızın da 79.201 kişi olduğunu sizlere belirtmiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Bizim Genel Müdürlüğümüzün vermiş olduğu hizmetlerden biri de engelli ailelerimizin engellisine, engelli vatandaşımıza, kardeşimize yılda kırk beş gün kamu kurumlarımızda ücretsiz bakıyoruz. Yani ameliyat olacak, yurt dışına seyahat edecek... Bizim 101 tane kamu kurum, kuruluşumuz var engellilere hizmet veren; buralarda ücretsiz bakıyoruz. İl müdürlüklerimize başvurması hâlinde bu taleplerinin karşılanacağını söylüyoruz.

BAŞKAN – Güzel.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Gelir vergisiyle ilgili olan...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Annelerin gelir vergisinden kastı ne? Çalışan, aktif memur veya çalışmayan...

BAŞKAN – Vergi muafiyeti...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Bir indirim var ama vergi dilimine girdiği için tabii kamu maliyesine girmiş oluyor.

BAŞKAN – “İndirim var.” deyip de kapatmayalım, onu bir düşünelim. Bu ne olabilir, düşünelim. Şöyle oluyor bazen: “Bir tane var bu örnekten.” falan deniyor ama bir tane de önemli, öyle yabana atmayalım. Bu konu, hassas bir konu.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Özellikle bir vurgu yapmak istiyorum: Korunmalı iş yeri, bir projedir. Şu anda da sektörle -Garanti Bankası, Vestel gibi- yürüttüğümüz bir proje. Fakat biz aslında daha çok destekli istihdamı önceliyoruz çünkü engelli kardeşimizin de diğer bireyler gibi hafif bir destekle normal açık işlerde iş bulmasını, normal çalışma ortamı oluşmasını... Onun için de hem iş yerlerindeki işveren ve çalışanların engelliyle beraber çalışma kültürünün geliştirilmesi konusunda, işte, bu iş koşuluğunun sadece işe girerken değil, iş hayatında da aktif işteyken de iş koşuluğu sürecinin aktif hâle getirilmesini önemsiyoruz. Bu konuda yeni bir istihdam paketi çalışmamız İŞKUR’la birlikte yürüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Vildan Hanım’a söz vereceğiz; daha sonra da eski milletvekilimiz Bennur Hanım, size söz vereceğiz.

Buyurun Vildan Hanım.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Başkanım, hiç uzatmıyorum, sadece hemen şunu söylüyorum, belki müdürlerimizin ilgi alanına girmiyor ama Bakanlığımızın alanına giriyor SGK kısmıyla: Ağır hastalarımız bez kullanıyorsa ya da PEG kullanıyorsa yani beslenmeyi mideden yapıyorsa enjektör kesinlikle karşılanmıyor ve günde en az 5-6 tane enjektör kullanılıyor. Bir tanesi şu anda medikalcilerde 3 lira, 4 lira gibi rakamlarla satılıyor. Maddi imkânları kısıtlı olan bu ailelerimizi bu çok zorlamakta. Yani bir enjektörü bir defa kullanıp atmak yerine 6-7 defa kullanıyorlar, hijyen açısından sakıncalı. Bez de yetersiz kaldığı için bezin de tekrar güncellenmesini ve SGK tarafından ödenmesini talep ederler haklı olarak.

Bir de Safranbolu’dan 15 Haziranda bir davet var. Komisyondan gidebilecek bir arkadaşımız eğer olursa görevlendirerek gönderelim mi derim Başkanım.

BAŞKAN – Nedir konu?

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Down sendromlu bir dernek platformu olacakmış çalıştay düzeyinde.

BAŞKAN – Onu kendi aramızda arkadaşlarımızla bir değerlendirelim.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Bennur Hanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN DANIŞMANI BENNUR KARABURUN – Öncelikle çok Kıymetli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kurumumuzun güzel, güzide temsilcileri; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Bu Komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Herkesin bunu içselleştirerek, 4 partinin bunu samimiyetle siyasetüstü olarak görmesinden dolayı çok memnuniyet duyduğumu özellikle ifade etmek istiyorum.

Az önce kıymetli milletvekili arkadaşımız bir öneride bulunmuştu, ben de ona değinmek istiyorum. Özellikle toplum yararına olan projelerde engelli kardeşlerimizin artık sürekli, daimî çalışan olması nasıl olur, uygun olur mu diye düşündü ama öte yandan şunu düşünmekte fayda var diye düşündüm

ben de: Biliyorsunuz, Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavımız var. Eğer biz TYP’de sürekli engelli kardeşimizi çalıştırıyor olursak EKPS’s’ye giren diğer engelli kardeşlerimize haksızlık etmiş oluruz diye düşünüyorum.

Onun haricinde, konular gerçekten çok güzel, herkes çok güzel bir şekilde yerinde dile getirdi. İnşallah ben de bu Komisyonda elimden geldiği kadar sizlerle birlikte olmayı, katkı sunmayı arzu ederim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun güzel katkılarınız için.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Çok önemli bir noktaya değindi sayın milletvekilim. Özellikle engelli kardeşlerimiz evinde hizmet alıyorken -evde bakım desteği veriyoruz, evde sağlık hizmeti veriyoruz ama- “şahıs ödemeleri” diye ifade ettiğimiz tıbbi cihazlar ve malzeme konusunda ciddi manada son dönemlerde fiyat farkı oluştuğunu biliyoruz. Bu konuda biz Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı arasında bir protokol imzaladık. Protokolde öngörü şu: Tüm bu ihtiyaç duyulan solunum cihazı, aspiratör ve diğer malzemelerin Sağlık Bakanlığı üzerinden temin edilmesi, Evde Sağlık Hizmetleri Birimiyle birlikte bütüncül bir yaklaşımla sağlık hizmetinin tek elden sunulması, bu ürünlerin, bu malzemelerin kalibrasyonu, bakımı, onarımı konusunun da yine aynı Bakanlık üzerinden verilmesi ve onların temin etmesi sonucunda da engelli ve yaşlılara, bakıma ihtiyacı olan bireye bir fark çıkmaması tabii, onun bütün bedelini de Sosyal Güvenlik Kurumu, Sağlık Bakanlığına ödeyecek.

Bu protokol aslında 2017 Haziranında imzalandı, şimdi uygulamaya geçecek. Bu konuda Komisyonumuzun kayıtlarına girmesini önemsedik çünkü her iki bakanlık irade ortaya koymuş ve hastamız veya engellimiz henüz daha hastaneden taburcu edilmeden evinin bu yeni şartlara göre düzenlenmesi, ihtiyaçlarının giderilmesi, malzemelerin temin edilerek evine kurulması, bu şekilde evde sağlık, bakım hizmetiyle taburcu edilmesi öngörülüyor. Bu sistem altyapısı da yakında inşallah hayata geçecek.

BAŞKAN – Biz bunu, protokolü bir kere bir ele getirelim, protokolümüzü inceleyelim.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Sağlık Bakanlığı heyeti geldi mi, bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Tamam, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, Aile Bakanlığından sürekli -biz sizi sürekli çağırmayacağız ama- bir temsilciniz burada bulunacak. Örneğin, Millî Eğitimin bir temsilcisi var, Sağlık Bakanlığının var, sizden de bir temsilci olsun ama...

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bilimsel uzman.

BAŞKAN – Bilimsel uzman olsun, biraz İŞKUR’a da cevap verebilsin, yorum yapabilsin veya notlarımızı, bizim taleplerimizi alabilsin. Ayrıca zaten sizinle temas hâlinde olacağız.

Yalnız, şimdi, kapatmadan önce Ezgi Hanım kısa bir not ileticek, daha sonra da iki STK’mızı dinleyeceğiz.

Buyurun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ GELİŞİMSEL PEDIATRİ BİLİM DALI ÖĞRETİM GÖREVLİSİ EZGİ ÖZALP AKIN - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

ÇÖZGER yönetmeliğinin hem geliştirilmesinde çalışmış hem şu anda ÇÖZGER kuruluna giren hem de aktif olarak hasta görüp rapor çıkaran bir hekim olarak birkaç bilimsel şeyi burada belki katkım olabilir diye düşünerek paylaşmak istedim.

Burada gördüğümüz az önceki o 7 alan aslında hekimlerin kullanacağı alan değil, orası Ek-3, asıl hekimlerin açıp kullanacağı alan Ek 2. Örneğin, orada kalıtsal hastalıklar bölümünde Down sendromu var “ÖKGV” diyor ve o çocuğa isterseniz ömür boyu bütün hakları tanıyabiliyorsunuz veya “İleride başka gereksinimleri gelişir, ben bunu izleyeceğim.” gibi düşünüyorsanız hastanız için onu işte yıllık, iki yıllık, üç yıllık... Biz genelde üç yıllık gibi düşünüyoruz çünkü sıfır yaş, 3 yaş, 6 yaş önemli gelişim evreleri oluyor okul öncesi eğitime başlama, okula başlama gibi ama genel olarak hekimin şeyine kalmış ancak Ek-2’nin geliştirilmesi çok bilimsel, 150 tane kendi alanında akademisyen olan uzmanın her şeye kriterler belirleyerek... Yani böyle inisiyatif alacağınız yer çok az aslında, sadece hekim-hasta ilişkisi içerisinde belki bazı şeyler olabilir ama orada hangi özel gereksinim seviyesi olacağı sabit. Onlar da sayın vekilim, 7 tane değil aslında, Ek-2’de 3 tane çünkü Ek-3 Engelli Sağlık Kurulu mevzuatı ile ÇÖZGER mevzuatının uyumluluğunu gösteren ve bizim bu süreç esnasında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığıyla birlikte çalıştığımız bir kısımdı. Yani, aslen ÇÖZGER Ek-2’dir ve orada her şey çok nettir.

Yine, aileler birden fazla uzmanı dolaşıyorlar ve çok yoruluyorlardı. Bu ÇÖZGER aslında bunun için bir çözüm olanağı sağlamaktadır çünkü tek hekim bile, ÇÖZGER hekimi eğer çocuk doktoruysa yani çocuğun bütün alt alanlarını bilen bir hekimsen bunu çıkarabilir ama tabii ki eğer görmeyle, işitmeyle ilgili bir özel gereksinimi varsa ilgili bilim dallarında görülebilir. Yine, ÇÖZGER polikliniklerinin oluşturulması ÇÖZGER mevzuatının içerisinde yer almaktadır. Böylece bu çocuklar -aynen burada sayın vekillerimin bahsettiği gibi- gelip, bir poliklinikte görülüp işi bitip çıkabilmesi amacıyla tasarlanmıştır.

BAŞKAN – Yani, ÇÖZGER’de ÇÖZGER polikliniği var.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ GELİŞİMSEL PEDIATRİ BİLİM DALI ÖĞRETİM GÖREVLİSİ EZGİ ÖZALP AKIN - Evet, ÇÖZGER hekimi var, bunun eğitimiyle ilgili proje devam ediyor. Sağlık Bakanlığının bu konuda bir projesi var, biz de Ankara Üniversitesi olarak bunun içinde olduğumuz için biliyorum. Bu ÇÖZGER hekimleri henüz eğitilmedi. ÇÖZGER hekimi olduğunda ÇÖZGER polikliniğinde bu hekimlerin rapor çıkarılması ve ailelerin ve özel gereksinimli çocuklarımızın çok çok bu anlamda rahatlaması düşünülüyor.

Bunu söylemek istemiştım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, çok güzel katkı oldu. ÇÖZGER polikliniği, ÇÖZGER hekimi... Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Çok kısaca Bülent Bey...

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN - Çok teşekkür ediyorum.

Ben de çok teşekkür ederim bu detaylı sunumlar için. ÇÖZGER’i konuşmayacağız, artık herkes hemfikir bu konuda, sıkıntılarıyla ilgili bir şey söylemiyorum ama ben ondan sonraki süreç için acaba 0-3 yaşla ilgili ekstra bir şey yapamaz mıyız? Yani, özel eğitim merkezlerindeki destek eğitim programlarının çoğunda sıfır ila 50-60 yaşa kadar gidebilirsiniz, öyle bir yaş sınırlaması yok ama 0-3 yaş, bu erken dönemin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Acaba bununla ilgili gerek değerlendirmede gerekse müdahalede yeni bir mevzuat oluşturulamaz mı, bunu teklif etmek istiyorum, çok değerli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN- Bir şey daha söyleyeceğim: Bizim karşılaştığımız bazı raporlarda mesela örnek veriyorum, sağlık kurulu raporu gelmiş “Fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimin olduğu yerde fizyoterapi alması uygundur.” şeklinde. Hani neden böyle bir açıklama yapılması gereği duyuluyor? Hani bunu belki ÇÖZGER’de görmeyeceğiz ama bunlar da birazcık işi sınırlayan ve zora sokan şeyler.

Bir de üçüncü nokta, bu merkezler özel eğitim gereksinimi olan bireyler için destek eğitim programı sunuyor. Acaba MS’li hastalar, Parkinson’lu hastalar, inmeli hastalar buraya gelmeli mi, bence bunun da tartışılması gerekiyor çünkü bakıyoruz ki şimdi MS, Parkinson, inme yani felç geçiren hastaların da bu merkezlere gittiğini görüyoruz. Gitmeli mi gitmemeli mi konusunda belki bir...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Hangi merkez?

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN- Özel eğitim merkezlerine. Mesela, inme geçirmiş ya da MS tanısı almış 70 yaşında birisi özel eğitim alıyor raporu doğrultusunda tabii ki. Hani, bu olmalı mı olmamalı mı, bilemedim, tutanaklara geçmesini istiyorum ki burada tartışalım hep beraber.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN- Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, var mı söyleyeceğiniz bir şey?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ – Evet, şimdi 0-3 yaş konusu ÇÖZGER’in en önemli kazanımlarından birisi. Erken tanılama ve erken eğitim dönemi. Tabii, Milli Eğitim Bakanlığı konuyla ilgili mevzuat çalışması yayımladı da zaten. 0-3 yaş erken eğitim dönemine yönelik yeni uygulamaları var. Burada hem başvuruları alıyorlar hem bunun evde eğitim modülüne kadar farklı kategorileri var. Biz de şimdi gerek serebral palsi için gerek otizm için gerek Down sendromu gibi erken tanı koyabilme noktasında erken tanı, tedavi ve izleme birimlerini kurguluyoruz. Bunu Sağlık Bakanlığıyla beraber yürüteceğiz. Bunun şu anda gerek uluslararası araştırmalar gerek ulusal araştırmalarını da yapıyoruz çünkü burada biz yeni doğandan itibaren yakın takip ve gözlem altına alabilirsek erken tanı koyabiliriz. Zaten otizm için çok ciddi bir tarama programı yapılıyor Sağlık Bakanlığı üzerinden. Şu ana kadar 1-1,5 yaş arasında otizm tanısını koyabiliyoruz spektrum bozukluğu açısından. Tabii, kesin tanı süreç içerisinde konacaktır ama bu çok başarılı bir program. Yani 10 yaşında, 11 yaşında otizm spektrum bozukluğu tanısı koyduğunuz birey ile 1-1,5 yaşında tanı koymuş olmanız... Bununla ilgili bir broşür hazırladık. İnşallah bu broşürü Millî Eğitim üzerinden de bütün okullara ve ebeveynlere göndermek istiyoruz. Sadece 3-5 tane soruyla yani “Gözünü kaçırıyor mu, şunu yapıyor mu?” diye kendi çocuğunuzun bile otizm spektrum bozukluğuyla ilgili bir şüphelenmenizi sağlayabilecek, doktora başvurmanızı sağlayacak bir broşür, bunu da inşallah bu şekilde yaygınlaştıracacağız.

Fizik tedavi ile fizyoterapi bir ektir. “Fizik tedavi uzmanının gözetiminde fizyoterapi alması gerekiyor.” dediyse o biraz daha, bir tık daha yukarıda bir hastalığı tanımlıyor. Ama özel eğitim merkezlerinde biliyorsunuz hekim yoktur, sadece fizyoterapist vardır. O demek ki “Oraya değil, bir sağlık kuruluşuna gitsin.”i tanımlayan bir şeydir, aslında o hekim çok daha detaylı, çok daha hassas davranmış.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Gonca Hanım, sizin de çok kısa olursa memnun oluruz, buyurun.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ERGOTERAPİ BÖLÜMÜ PEDIATRİK ERGOTERAPİ KLİNİĞİ SORUMLUSU ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. GONCA BUMİN - Peki, ben de teşekkür ediyorum, özellikle sunumları için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğüne ve İŞKUR Genel Müdürlüğüne.

Umut Evleri bu anlamda çok güzel bir gelişmedir ancak baktığımız zaman, şu anda özellikle ergoterapiden bahsetmek istiyorum. Ergoterapistler engelli bireylerin sosyal yaşam becerilerini, sosyal becerilerini geliştirmek, günlük yaşamda bağımsızlığını sağlamak, kendine bakım, giyinme, beslenme, toplumsal yaşama uyum açısından ya da toplu taşıt araçlarını kullanmaya kadar giden hem temel günlük yaşam aktiviteleri hem de yardımcı günlük yaşam aktiviteleriyle ilgili bireylere önemli eğitim veren bir meslek grubudur. Bu bağlamda, engelli bireylere yönelik Umut Evleri yönergesinde ben ergoterapistlerin yer almadığını görüyorum meslek elemanı olarak. Dolayısıyla özellikle günlük yaşam becerilerinin eğitimi ve sosyal becerilerin bu bireylere kazandırılması açısından önemli bir meslek grubu olarak yönergeye eklenmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de yine, Sağlık Uygulama Tebliği’yle ilgili ergoterapi hizmetlerinin, özellikle ailelerin ergoterapi hizmetlerini almada mağdur olmamaları açısından da Sağlık Uygulama Tebliği’nde de yine ergoterapi hizmetlerinin tanımlanmasının ve gözden geçirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum, sağ olun efendim.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Türkiye’deki insan kaynağını net bir şekilde masaya yatırmamız lazım. Ben uzun yıllar Sağlık Bakanlığı’nda çalıştım. Ergoterapi bölümü bizim için çok önemlidir. Yeni bir bölümdür Türkiye’de, kısmen yeni bir bölümdür, dünyada çok uzun yıllardır olan bir bölümdür. Şu anda Türkiye’de ergoterapist diploması alan, mezun olan kaç kişi vardır? Biz mevzuatlarımızda bazı zorunlu hâle getirmememizin sebebi insan kaynağı yetersizliği ve yaygın olarak bu hizmeti verememekten kaynaklı ama tabii ki ergoterapistlerin istihdamı ve bu hizmetlerde katkısı yadsınmaz.

Umut Evlerimiz çok önemli bir projemizdir. Engelli kardeşlerimizin ev ortamında beraberce yaşamalarını sağlayan bir uygulamadır. Kuruluşlarımızdan da destekli, orada bakım elemanı diye tabir ettiğimiz 7/24 saat yanlarında kalan bir birey vardır. Buralarda ergoterapistler, mutlaka kuruluşlarımızda istihdam ettiğimiz ergoterapistler, mesleki beceri ve deneyimlerini çocuklarımıza yönelik yansıtmaktadır. Bu açıdan ergoterapistlerle ilgili notlarımızı almış olduk.

SUT’ta özellikle ergoterapist tanımlaması... Şimdi, Sağlık Uygulama Tebliği’nin bir mantığı var. Netice itibarıyla rehabilitasyon hizmetleri bir bütün hizmetlerdir. Mesela serebral palsi için biz A grubu rehabilitasyon hizmeti tanımlamışız. Ne demek? Bütün bileşenleri içinde alacak olması gereken bir hizmet. Yani solunum fizyoterapisti gerekiyorsa olmalı, ergoterapi gerekiyorsa olmalı, konuşma terapisti gerekiyorsa olmalı. Yani artık A grubu rehabilitasyon dediğiniz bütüncül anlamda multidisipliner

yapılacak bir rehabilitasyonu tanımlıyorsunuz ve en üst düzeyden onu finanse ediyorsunuz. Ama malum, insan kaynağı... İnşallah ergoterapistlerimizin sayısı 200 değil de 2 binler olduğunda bunlar da çok aktif bir şekilde sisteme dâhil olacaktır.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Kısa bir ilave yapıyor Radiye Hanım, ondan sonra da iki sivil toplum örgütüne söz vereceğiz.

Buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Teşekkürler Başkanım.

Sahadan gelen bir talep, bir sıkıntı olarak bize arz edildi. Çocuğa konulan tanı sonrasında bir doktor “Hemen fizik tedaviye başlaması gerekir.” diyor yani bu üç aylık, dört aylık, beş aylık; burada uzmanlarımız daha doğru tanımlar. Diğer bir doktora gittiği zaman “Hayır, veremiyoruz.” diyor. İki alan arasında böyle bir farklı görüş oluyor, hastaneler arasında farklı ayrılıklar oluyor. Bu konuda bir şey yapılabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Yani tabii, hekim ve hâkimlerin kararlarındaki farklılıklara içtihat diyoruz. Burada bir hekim gerçekten rehabilitasyon hizmeti almasını öngörmüş olabilir ama gönderdiği hastanede eğer çocukla ilgili bir rehabilitasyon birimi, ünitesi, ona göre bir kültürel altyapı yoksa bu hizmeti belki karşılanamamış olabilir. Bunda da biz kayıt olarak aldık “Bu uygulamadaki aksaklıklar noktasında ne yapılabilir?”i. Çünkü önemli olan bizim az önce bahsettiğimiz gibi erken tanı koyup erken tedaviyi yapabilecek merkezleri oluşturmak.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bu engelliyor ama erken tanı konuluyor ama tedaviye başlayamıyorlar. Bülent Bey bu alanda uzman...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM DR. ORHAN KOÇ – Erken tanı koyabilirsiniz, mesela erken tanı koydunuz. Dediniz ki: “Bunun serebral palsiyle ilgili bir riski var.” Erken tedavi alabileceği merkezi tanımlamanız lazım. Erken tedavi alacağı merkezden... Şu anda bizim rutin rehabilitasyon merkezlerinin tümünde aslında hizmet alabilir. Meri mevzuata göre bir sorun yok. Fakat orada o kültürün gelişmesi, oradaki akademisyenlerin, oradaki sağlık çalışanlarının o yaş grubundaki hizmetler noktasında biraz daha özel eğitim almasını gerektiren bir durumdur. Uygulamada buna yönelik hizmet çeşitlendirmesi yapılmalı.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Bülent Bey, buyurun.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN – Erken müdahaleyle ilgili şunu söylemek istiyorum: Şimdi, fizik tedavi deyince aklımıza sıcak uygulama, soğuk uygulama, alet koyma, kolu kaldır indir, aç kapat yapmak geliyor. Bizim erken müdahaleden kastımız Down sendromlu bir otizm spektrumuna yakın bulguları olan bir çocukta aslında erken dönemde çocuğun gelişimini desteklemek motor açıdan, bilişsel açıdan, “emotion” açıdan, dil-konuşma açısından ki bunlara biz erken dönemde başlayabilirsek çocuğun ilerideki tedavi giderlerinin kontrol altına alınmasına çok büyük katkı sağlamış oluyoruz aslında, bu açıdan çok değerli. O yüzden de mutlaka ve mutlaka destek eğitim programlarında o 0-3 yaşı... Hatta biz 12 ay diyoruz.

Neden hekimler bunu böyle yapıyorlar aslında, neden hekimler arası fark var? Şöyle vurgulayabilirim: Çünkü birçok hekimin maalesef yeni gelişmelerden çok haberdar olmadığını düşünüyorum. Belki bilgilendirme konusunda bir şeyler yapabiliriz hep beraber.

Şöyle sıkıntılar söz konusu oluyor: Mesela biz şimdi 5'inci ayda “general moments” dediğimiz, bebeklerin hareketlerinden yola çıkarak, bir de “hammer smith” dediğimiz bir değerlendirmeyi yaparak çocuğun serebral palsi olup olmadığıyla ilgili çok net bilgiye sahip olabiliyoruz. Şimdi, 5'inci ayda bunu görüyorsak o zaman biz o dönem başlaması gerekiyor. Ama ÇÖZGER'den önceki mevzuata baktığımızda bir serebral palsi tanısı koymak için en az 19'uncu ay, 18 ayı geçmiş olması gerekiyordu çocuğun. Dolayısıyla 18 aya kadar biz treni kaçırmış oluyorduk aslında. Hani bu nedenle bilgi yetersizlikleri, belki güncelleme olursa eğer çok daha sağlıklı bir yol diye düşünüyorum.

Tekrar teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi 2 sivil toplum örgütündeki arkadaşımıza söz vereceğiz.

Yalnız şunu bilmenizde fayda var, çok kısa: Biz önümüzdeki toplantılarda önemli sivil toplum örgütlerimize böyle söz vereceğiz yani hem kendi çalışmalarını anlatacaklar hem de önerilerini -önerileri tabii çok önemli bizim için, onların önerilerine değer veriyoruz- dinleyeceğiz. Onun için ilave edeceğimiz çok kısa bir şeyler olursa şimdi alacağız.

Ali Sapmaz Bey, buyurun.

2.- Türkiye Otizm Meclisi Sekreteryası Koordinatörü Ali Sapmaz'la görüşme

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ SEKRETARYASI KOORDİNATÖRÜ ALİ SAPMAZ – Komisyon Başkanımız ve tüm üyelerimizi selamlıyoruz.

Türkiye Otizm Meclisi adına katılıyoruz. Türkiye Otizm Meclisi Türkiye'nin tüm bölgelerinden, tüm illerinden oluşan, toplamda 101'e ulaşan dernek, vakıf ve federasyonların oluşturduğu bir üst çatı örgütlenmedir. Bizler Komisyon çalışmalarına 15-16 Haziranda katılıma başladık. 15-16 Haziran tarihinde ilk toplantımızı yaparak 30 Temmuz itibarıyla Komisyona hazırlayacağımız raporumuzu sunmak üzere faaliyetlerimize başlıyoruz. Bu Komisyonun... Yani Türkiye Otizm Meclisi üyesi 101 STK'nın hazırlayacağı raporun çok önemli olduğunu düşünüyoruz çünkü içimizde çocuğu 2 yaşında olan da var, evladı 50 yaşında olan da var. Türkiye'nin her ilinden, her yöresinden, ilçesinden insanlar var. Biliyorsunuz, otizm çok geniş bir yelpaze. Herkesin kendine göre sağlık problemleri var. Kimi için eğitim, kimi için “Benden sonra ne olacak?” Biz bunların hepsini toparlayıp Komisyonumuza sunmak üzere çalışmalarımıza başlıyoruz. Aynı zamanda, Komisyon toplantılarına izleyici olarak bundan sonra katılmamızı şey yaparsanız 2'şer kişi olarak farklı şeylerden, katılmak istiyoruz.

BAŞKAN – Katılabilirsiniz.

TÜRKİYE OTİZM MECLİSİ SEKRETARYASI KOORDİNATÖRÜ ALİ SAPMAZ – Bu arada biz aileler olarak çok mutluyuz ve umutluyuz. Öncelikle tüm partilerin oy birliğiyle böyle bir Komisyonun kurulmasına iş birliğiyle katkı sağlaması... Artı iki gündür biz buradayız ve görüyoruz ki tüm siyasi partilere mensup Komisyon üyesi milletvekillerimiz büyük bir duyarlılık, iyi niyet ve iş birliği içinde çalışmaktadırlar. Bu da bizi ziyadesiyle çok mutlu etmiştir. Komisyonumuzun başarılı çalışmalarının devamını diliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Evet, şimdi de Atıf Tokar Bey, buyurun.

3.- Türkiye Disleksili Çocuklar Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Atıf Tokar'la görüşme

TÜRKİYE DİSLEKSİLİ ÇOCUKLAR VAKFI YÖNETİM KURULU BAŞKANI ATIF TOKAR – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Genel Müdürüm, sayın bürokratlarım; Türkiye Disleksili Çocuklar Vakfı Başkanı olarak, disleksili çocukların aile derneği ve vakfı olarak öncelikle sizlere minnetlerimizi sunmak istiyoruz çünkü bütün siyasi partilerin, biraz önce bahsetmiş olduğunuz gibi, engellilik gibi, hassasiyet gösteren bir konuda hassas davranarak bir araya geldiklerini görüyoruz.

Biraz önce sayın milletvekilimizin söylemiş olduğu konu, bizim gibi, yüzde 20 engel tanısı alan ve Türkiye’de 500 bini aşmış bir çocuk grubundan bahsediyoruz. Biz bu gruba SUT’ta ücret alınıp alınmaması muğlak bırakıldığı için rapor alırken ücretlendirmede çok ciddi sorunlar yaşıyoruz. Gaziantep’te 300 liraya -devlet hastanesinden bahsediyorum- rapor alıyoruz, Hacettepe Üniversitesinde sıfır lira para veriyoruz ama hemen bir arka sokağa geçtiğimizde, Dışkapı Devlet Hastanesine gittiğimizde 160 lira gibi bir ücret ödüyoruz, Malatya’da 270 lira ücret ödüyoruz. Tamamen keyfiyete kalmış bir şey. İtiraz edildiğinde de hastamıza, daha doğrusu çocuğumuza rapor vermeme tehdidiyle karşı karşıya kalıyoruz. Öncelikle bunu söylemek istiyoruz. Ondan sonrasında da konuştuğumuzda...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz. Şöyle, Atıf Bey, siz de Ali Bey gibi Meclisinizi bir toplayın. Bizim şöyle çalışmamız, Meclis muhtemelen Temmuzun 15’i gibi tatile girecek, bayramdan sonra biraz çalışacağız. Bizim süremiz üç ay, üç ay da Meclis çalıştığı sürelerde oluyor. Meclis tatile girince bizimki de kesiliyor ama ekimde başlayacağız. Yani ona göre raporunuzu yetiştirin.

TÜRKİYE DİSLEKSİLİ ÇOCUKLAR VAKFI YÖNETİM KURULU BAŞKANI ATIF TOKAR – Hazır efendim, bizim raporlarımız var, hazır, size sunacağız inşallah.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Bir de bizim arkadaşlara bir önerim var. Bayramdan sonraki çarşamba günü saat 11.00’de toplanmayı düşünüyoruz.

Kapanma Saati: 14.32

